یادونه او درمندونه

دکتاب نوم ــ یادونه او درمندونه
لومړی چاپ
دکتاب موضوع ــ شعر.
دکتاب لیکونکی ــ سلیمان لایق
دکتاب خپرندوی ــ دافغانستان دډموکراتیک جمهوریت داطلاعاتو او کلتور وزارت.
دکتاب دچاپ شمېر ــ پنځه زره ټوکه.
دکتاب دچاپ نېټه ــ د۱۳۵۷ هجري لمریز کال دچنګاښ میاشت
دکتاب دچاپ ذمه وار ــ غلام حضرت همکار.
دچاپ ځای ــ دولتي مطبعه. کابل ــ افغانستان

Download from:aghalibrary

دگوندي رهبر يادداشت

ملگرى سليمان لايق زموږ دهيواد يو پياوړى او معاصر شاعر دى. دده يوه برخه شعرونه دزيارايستونكو طبقو او اقشارو له گټو څخه دفاع كوي او دهغو منافع تمثيلوي. په دې كتاب يادونه او درمندونه كې هم يوه برخه داسي اشعار شته چې هغه په ټولنه كې دطبقاتي تضادونو دخرگندولو په نسبت ويل شوي دي.

هيله ده چې دا كتاب زموږ دزلمي نسل پرذهنيتونو په زړه پورې اثر وښندي او دنورو زلمو شاعرانو او ليكوالو دپاره به يو ښه مثال شي.

په درناوي نور محمد تره كى

ددلو ۲۵ ـ ۱۳۵۶

Download from:aghalibrary

داطلاعاتو او کلتور دوزیر یادداشت

دافغانستان ددموکراتیک جمهوري حکومت داطلاعاتو او کلتور دوزارت لپاره دډېرې خوښۍ ځای دی چې خپلو کړېدلو او ربړېدلو او له مترقي فرهنګ څخه لري ساتل شووا او محروموخلکو ته،یو نوی اثر،وړاندي کوي.

دثور پرتمین انقلاب ،لکه هماغسي چې دژوندانه په نورو برخو کې دژورو او ښتونو او تحولاتو سریزه پیل کړې ده،زموږ دخلکو دنوي او مترقي فرهنګ او هنر دایجاد په عظیم کار یې هم لاس پورې کړی دی . او دا کار البته دا فغانستان دخلکو دلرغوني فرهنګ دمیراثونو اودرنو دودونوله ساتنې سره په متناسب ډول سرته رسوي.

زموږ هیواد چې په بېلا بېلو ادبي اعصارو کې د دري او پښتو شعر ډېر ځلاند ټاټوبی او مرکز پاته شوی و،له بده مرغه په راورورسته کلوکې دملي ضد ،ولسي ضد اوفرهنګي ضد حکومتو دتسلط په وجې،شعر او ادبیاتو په زحمت سره نیم ژواندې او مړاوې سلګۍ ېکې وهلې.دشعر ډیوه ټپه وه ،ادبیاتو یوه منحطه او ارتجاعي بڼه غوره کړې وه،دتیاتر او تمثیلي هنر په نغري کې یوائې ایرې پاتې وې ،او په کلي ډول سره د هنر او فرهنګ فضا یوه مسمومونکې اوزهرجنه فضا وه .

ویاړو چې دافغانستان دثور ستر انقلاب ددغه هیواد هنر پالونکو بچیانو ته دا موقع په لاس ورکړه چې هر ډول ناروا سانسور او غیر عادلانه بندیز له مطبوعاتو څخه لري کړي او ټولو هغو وطنپالونکو او صدیقو لیکوالو او شاعرانو ته دا آزاد فرصت په لاس ورکړي چې خپل خوځنده او انقلابي آثار، که نظم وي که نثر ، دخپلو زیا ر ایستونکو خلکو په خدمت کې وړاندې کړي ،هغه آثار چې وطنپرستانه او مترقي محتوی لري.

داطلاعاتو وزارت تر وسه وسه هڅه کوي چې زموږ خلکوته ددغسي آثارو په زیاته اندازه وړاندي کولو سره هغه تنده لري کړي چې دوی بالاجبار دپردیو غولوونکو او لار ورکوونکو ادبیاتو له لارې کښېښوله.

Download from:aghalibrary

دادی حاضر کتاب چې دثور دانقلاب په سباوون کې تاسو ته وړاندي کېږي دهيواد دمبارز او انقلابي بچي ، پېژندل شوي شاعر او ليکوال،ملګري سليمان لايق اثر دی چې هغه دغه دزړه کترې داستبداد په بدو شرايطو کې خوندي ساتلې او خپلو زيار ايستونکو خلکوته چې دهغوی لپاره يې ژوند کړی،مبارزه يې کړيده او خپل ژوند او هستي يې ورته وقف کړيده، وړاندي کوي.

دلايق د «يادونه او درمندونه » اساسي محتوی په دووعناصرو کې خلاصه کېږي: خلک او وطن.هغه خلک چې دتاريخ ريښتيني ايجاد ګران او جوړوونکې دي او هغه وطن چې دهمدغو زيار ايستونکوايجاد ګرانو کور اوټاټوبی اودمنډو سيمه بلله کېږي.

او څومره ښکلی دی هغه شعر چې دټولو شعرونو خالق او جوړوونکی پکې ستايل کېږي او لمانځل کېږي.

داطلاعاتو او کلتور وزارت وياړي او هيله لري چې دغسي مترقي اوپر محتوی آثار په زياته پيمانه خپاره کړي او په دې توګه د وطن دريښتينو زمنو او لوښو،دانقلابي ليکوالو،شاعرانو او هنرمندانو،حق ورادا کاندي او دملي او مترقي فرهنګ يوه شتمنه پانګه منځته راولي .هغه پانګه چې راتلونکې نسلونه دمبارزې، وطنپالنې،خلکو ته دخدمت او ديوې پر مختللې ټولنې دايجاد په لار کې ترينه الهام واخلي اودلارې راڼه مشالونه يې وي .

داطلاعاتو او کلتور وزير
بارق شفيعي

Download from:aghalibrary

لایق او دده شعر

سلیمان لایق دشاعر په توګه دافغانستان دملي شورا داومې دورې دنهضت څخه زېږېدلی شاعر دی. دې نهضت دده دشعر لومړنيو سپرغيوته لمن ووهله او ده ته يې لاره خلاصه کړه چې دسترو پښتو ژبو شاعرانو په کتار کې ودرېږي.

ده په دې دوران کې چې لا ډېر زلمی و، دوطن دفاع ته ور ودانګل ، داستبداد، بې عدالتي او داستعمار له پاته شونو سره يې مبارزه پيل کړه اوله ليريک شعر څخه يې مبارز شعر ته مخ ور واړاوه. دسياسي اختناق او بنديز له کبله ده نشو کولای چې خپل شعرونه دډله ايزې مفاهمې دوسيلو له لارې خپاره کړي، نو به يې هغه دانقلابي روښانفکرانو په مرکو کې لوستل او دهغوی په ذريعه به نقلېدل اوعامېدل.

دی ۱۳۳٦ هجري لمريز کال په شاو خوا کې ، دکارګر دطبقې دنړۍ ليد تر نفوذ او جاذبې لاندې راغی .

د۱۳۳۸هجري لمريز کال په حدودو کې لايق داصولي کيڼو روښانفکرانو په محفلونو کې يو پېژندل شوی اوفعال شاعر او ليکوال و .

په۱۳۴۳ کال کې لايق دافغانستان دخلک دموکراتيک ګوند مؤسسې کانګرې ته چې ددې ګوند دمشر ملګري تره کي په کور کې راغونډه شوې وه ،داستائې په حيث لاړ او دده په قول دوباره تولد شو :

کله چې له ګونده دکانګرې انتخابي شومه
وزېږېدم بيا او تولد انقلابي شـــــومــــــه
نور دمحتسب په کوڅه نه ځمه او نـــــه ځمه
لاړم له جوماته او سپېڅلی شرابي شومـــــه
(سپېدې دلايق نا خپور شوی اثر)

دلايق شعر زمايه نظر دوه مرحلې لري:

يوه مخکې تر۱۳۳۸ کاله.

Download from:aghalibrary

بله وروسته تر۱۳۳۸ کاله.

په لومړۍ مرحله کې شاعر لا دخپل تفکر او شعر په احساسي مرحله کې دی.دهغه شعر یو تېره پربکړونی او روښانه لوری نلري او له څپڅپاندۍ سره مخامخ دی :

چېرې یو سم دارسوا او ناقــــــرار زړه
دآرزو په لمبو سوی گرفتـــــار زړه
زړه مې غواړي چې له زړه سره همرازشي
خدایه وښیه دې زړه ته یو بیــــدار زړه

(چونغر)

په دغې مرحلې کې شاعر په نیم راڼه مزله روان دی او نه پوهېږي چې چیري لاړشي او څه وکړي، خو وروسته تر ۱۳۴۳ څخه دشاعر دسیاسي اوهنري واقعي بلوغ زمانه رارسېږي ، په دغې مرحلې کې شاعر خپله لیکه موند لې ده ، ژوند او هستي ته په ډېره روښانه سترگه گوري ، هیڅ شی ورته ابهام نلري ،دطبقاتي مبارزې سره کرښه یې مخ ته ځلیږي او دهمدغې مبارزې له معیارونو سره سم یې خپل ژوند او هنر عیار کړی دی. له بلې خوا وروسته تر دغې مرحلې ده چې دلایق شعرلادپوخوا لي خوا ته ځي اودده دشعر خصوصیت وروسته تر دې مرحلې دادی چې خپل خلف نسل په ځان پسې را کاږي او په ځوانو شاعرانو باندې ژوره اغېز ه کوي .دده سبک ،دده الفاظ اودده دشعر مضمون د ورپسې نسل په شعر کې له ورایه ځان ښیي.زیاتره زلمي شاعران دده شعر او شخصیت ته احترام لري او ددوی زیات شمېر یې ځان دده شاگردان بولي.دلایق دژوند په ټوله موده کې داسې شېبه نده راغلې چې دی له حاکمه محافلو سره سوله وکړي،هغوی وستایي اویا حتي سوله ایزي لارې چارې ور سره غوره کړي .دی تل منتقد،جمال ستایونکی او مبارز پاته شوی اوپرله پسې یې خپل شعرته پر انقلابي لاره وده او تکامل ور کړی دی.له همدې کبله ده چې په ډاډ سره ویلای شو یو ځلمی او با مسؤلیته نسل چې نن یې قلم په لاس کې دی، که وغواړي یا ونه غواړي دلایق دادبي مکتب پیرو دی ،دهغه په لیکه روان دی او دهغه په سبک شعر وایي. که چېرې ددې لنډې سریزې حوصله تنگه نه وای نو مابه گڼ شمېر نمونې

دلته وړاندې کړي وای .

وروسته ترپورته مرحلې چې موږ یاده کړه دلایق دشعر لیک او لاره څرگنده ده او له همدې کبله ده چې وایي:

«اې زما ملگرو دجنـــــگو
زموږ دسرو سرکشو بیرغـو
اې راویښوونکو دزنگـــو
زموږ دخوارو خلکو دننگو...
...نشته بله هیله بې له جنگه
نشته بله لاره بې له ننگـــــه»

(یادونه او درمندونه) اویا:

توره وباسه له تېکي ، چې ریښتونی یې باور شـــي
ستا په ننګ او په مېړانه ، ستــا په توره اې پښتونــه
هره لاره ورته نیسه ، هـــــره تیږه ورته خـــاره
هر گودر ورته گرداب که ، هره ورځ ورته کلونه
باندې ویې شلوه څېټې ، ترینه ویې باسه ستــرگي
پې ورویې ځپه ژامې،پې ورمات یې که غاښـــونه

(یادونه او درمندونه)

تر هغو چې زه ملگری لایق دیوه مشر اودیوه ملگري په توگه پېږنم ،دوه څېرې لري:انقلابي لایق او شاعر لایق اوتر هغو چې زه لایق دیوه ملگري او استاد په دود پېژنم،هم لایق دی اوهم شاعر.

انقلابي لایق تل دخپلو خلکو په خوا کې ،دکارگرانو، بزگرانو او زیار ایستونکو په سنگر کې دیوه وفادار او زړور لار ښوونکې په توگه پاته شوی دی ، هغه دافغانستان دکارگرې طبقې دگوند دغړیتوب شرف او ویاړ دگوند دتأ سیس له شېبې نه بیا تر اوسه

پوري لرلی او دادی دا نېکمرغي ورپه برخه ده چې پنځلس کاله يې پرته له څه ضعف او سستۍ او پرته له ستومانۍ نه دګوند ټول اوامر منلي او له خپلو خلکو سره يې اوږه په اوږه د استبداد،ارتجاع او استثمار اوهرډول ستم سره مبارزه کړې ده او اوس دنوي پرتمين افغانستان دجوړښت لپاره دافغانستان دخلق د دموکراتيک ګوند دمرکزي کمېټې،دافغانستان دجمهوري دولت دانقلابي شورا او دوزيرانو دشورا دغړي په حيث په کار لګيا دی.

لايق ديوه انقلابي ملګري په صفت په اصولي برخه کې يو بې ګذشته او کلک او کله هم ځيږ ملګری دی چې دخلکو دګټو په برخه کې په ځان هم نه رحمېږي.

هغه دانسان ټول غرور، ټول شرف، ټول کرامت او عزت ديوه ولس په غرور، ديوه ولس په شرف اوديوه ولس په کرامت او عزت کې ويني او تل يې ديوه انقلابي ملګري په توګه له هرډول ځان ځاني او خودخواهۍ او انساني هوا او هوس سره مبارزه کړې ده .پخپله يې جګه شمله نده وهلې خود ولس او زيار ايستونکو خلکو شمله يې تل لوړه او وياړلې ساتلې ده او تل يې له ځا نه انقلابي تواضع ښوولې ده. او همدا وجه ده چې دهغه انقلابي او هنري شخصيت دبهرنيو شاعرانو اوادیبانو او په خارج کې دپښتو ژبې زده کوونکو پام ځان ته ور اړولی دی. او دادی دهغه شعر دهیواد له پولو څخه پورې وتلی او په يو شمېر هيوادونو کې لوستل کېږي،څېړل کېږي او ترکره کتنې لاندې نيول کېږي چې دا پخپله زموږ دشاعرانو، زموږ دخلکو او فرهنګي ټولنو لپاره دوياړ او افتخار وړ خبره ده.

خو شاعر لايق بيا د ډېرو رقيقو احساساتو خاوند پاتي شوی دی ،هغه دژوند ډېرو تابلوګانو او رومانونو ژړولی دی. تر هغو چې زه خبر يم داختر مړۍ يې په دې دليل له ستوني نده تېره شوې چې په زرهاوو زيار ايستونکې ماشومان په هماغې شپې نهر نهور او وږي ګرزېدل او ده دا وس نه درلود چې ټولو ته ډوډۍ ور کړي.

زه بيا بيا ددې شاهد پا ته شوی يم چې کله دوطن له يوه ګوټ نه يو رنځور ملګری راوستل شوی نو لايق يې سخت ځورولی او له خپلو ټولو مشغولااوو سره سره يې درنځور ملګري پوښتنه کړيې ده.

دشاعرانو ژړونه ډېر پراخ دي او دا بيخي رښتياده. دلايق زړه دخلکو دمينې کور دی. دلايق په هر شعر کې له خلکوسره، له ډېرو ساده خلکوسره، له کارگرانو،بزگرانو، له شپنو او زيار ايستونکوسره مينه ځپې وهي. له ماشومانو سره مينه دشاعر يو ځلاند او غوره خصوصيت دی. هيڅ ما شوم له هغه سره دنابلدۍ او بيگانگۍ احساس نکوي.

لايق دکارگرانو شاعر دی،دلايق په شعر کې ددغې دوران جوړوونکې طبقې دآزادۍ او دهغې له خوا دتاريخي رسالت دسرته رسولو ډېر پيغامونه شته. لايق دبزگرانو شاعردی،دوطن ددښتو او کروندو په ښکلاهغه سړی پوهېږي چې دلايق په شعر کې ددغه ژوندي او ددښتو دخاوند بزگر ستاينه او لمانځنه ولولي.

لايق دخوارو او په کلونو کلونو لا لهاندو اوسرگردانه کوچيانو پرديسانو شاعر دی،دهغو کوچيانو چې پېړۍ پېړۍ دهغوی کډې بار دي او له يوې سيمې نه بلې سيمې ته په سفر لگيا دي.

او لايق ښځه ستايي نه يواځې يې پدې ستايي چې د خلقت يوه باکماله او ظريفه تحفه ده بلکې پدې يې ستايي چې هغه مورده، هغه دبشري نسلونو روزونکې او پالونکې ده، هغه ده چې نړۍ ته ستر او جاوداني شخصيتونه وړاندي کوي. له ښځې سره دزړه خواله کوي او دهغې دمظلو ميت پيغام دټولو انسانانو غوږونو ته رسوي:

مه مې خندوه نارينه نه يم دخندا
زه يوه ناره يم دغمونو د دنيـــا

او:

زه دژوند جوهر دعشق ډېوه دانسان مور ومه
تا کړمه نانزکه دشيــــــــطان د مشغـــو لا
زه دانسان مور يمه درنـــه يمـه آزاده يـــم
دا دبندگۍ زولنې لـــري کـړه لـــه مـــا

(۹۸مخ- دښځې ژړا)

او هم:

« عشق يې دانسان دژوندانه د بقا لاره
غېږېې مدرسه دنوابغو د فکـرونـــــو
ښځه يوه نغمه ده دعشقونو دخوبونـو
ايستې ده فطرت د ژوندانه له ربابونو »
(۵۹ـمخ، ښځه)

لايق دهر شاعر په شان په ښکلا باندې مين دی خو هغه هېڅکله له ښکلا نه په ځانګړي ډول دخوند اخيستلو هڅه نکوي، هغه ښکلادټولو لپاره ،دخپل ولس لپاره، دخپلو خلکو لپاره پرته له تبعيض او امتياز نه غواړي.

دلايق په شعر کې هرڅه ښکلي دي، لمر ښکلی ، دښته ښکلې،سين ښکلی، ګل ښکلی، بوټی ښکلی، شګه ښکلې، ځوځ ښکلی، بېديا ښکلې، چمن ښکلی او بالاًخره «چونغر» ښکلی او تردې ټولو پورته دزيار ايستونکې انسان تصوير ښکلی.

او دادی اوس لايق دثور دپرتمين ژغورنده او ستر انقلاب تر بري وروسته د«يادونو او درمندونو»ښکلې ګېډۍ برابره کړې او خپلو زيار ايستونکو خلکو او قهرمانو ملګروته يې وړاندې کوي. هغه ګېډۍ چې پکې هرڅه شته ، « دژېړو شپو» له ياده نيولې بيا دثور ترسرو او انقلابي ورځو پورې.

زه لايق ته ديوه شاګرداو يو کشر ملګري په توګه چې نه يوازې دسياست په ډګر کې ورسره يم يلکې دفرهنګي کارپه جبهه کې به هم دهغه په خواکې ولاړ يم ، د«يادونو او درمندونو» مبارکي وايم

او هيله من يم چې زموږ دغه انقلابي شاعر په خپلو پياوړو ادبياتو او اشعارو کې د ثور د پرتمين انقلاب نه نشت کېدونکی او ښتون او دهغه دنتائجو دسپېڅلو ګلانو يادګارونه راتلونکو نسلونو ته ولېږدوي او هيله لرم چې دشعر دغه ستره مجموعه وکولی شي دانقلاب په راتلونکو بريالېتوبونوکې خپل ستر او عظيم رسالت سرته ورسوي.

وياړم چې دا مجموعه وروسته دثورتر پرتمين انقلابه چې دافغانستان دخلق د دموکراتيک ګوندپه لار ښوونه اودخلکو دوسله وال پوځ په وسيله او زموږ دګوند دستر

مشر نور محمد تره کي په امر سرته رسېد لی دی ، خپرېږي او دا داطلاعاتو او کلتور دوزارت لپاره دافتخار ځای دی چې دوطن ديوه زړور او با احساسه انقلابي شاعر حق وروسته ترډېرو کلو څه ناڅه ور ادا کوي.

ـ غوړېدلي دې وي زموږ دنوي شعر سره ګلان.

ـ او تېره دې وي دلايق دشعر ځلانده توره!

امين افغان پور

کابل ـ ۵ر۵ر۱۳۵۷

راتلونکو ته

ډیر و ګړي به زما له مرګه وروسته
زما په شعر با ندې وا یي ایرادونه
ښایي ځینې په دې پوه شي چې په خوله مې
ظالمانو لګولي وو مهرونه
که هر څو فلک نا وړ ې په ما وکړې
ما جګ کړي دي دخلکو آوازونه
ما آسمان د آزادۍ ته لار ایستله
خوخوني ښکاري مې مات کړل وزرونه
هره خوا چې د رڼا په تمه لاړم
خواه شوي وو ډیوو لاندې دامونه
لاس مې جګ که د دردمن دسر ساتوته
که هر څو یې را ځېلي وو لاسونه
هر آواز مې د مظلوم دسر سپر شو
هر یو بیت مې د محروم د زړ ګي خونه
زما هڅو کې به لا فخر کړي په ګور کې
و مي نه لیکل د سپیو صفتونه
د حر مان په لمبو وسوم خو ټیټ نشوم
ومې نکړل مغرورانو ته عذرونه
چې زاړه کې ا سیر شوي وو له عجزه
ما کړل مات هغه دعرف ځنځیرونه
نوی روح مې د پښتو شعر ته ور که
په ګلونو کې مې ونغښتل اورونه

تر کلو کلو به خېژي زما لـــه شـــعره
دشهيــد و تکلـــونـــو فــر يــا دونــه
څو چې ژبه دپښتو يي زه به يمـــــــه
هېر به نکړي پښتانه زما لالو نــــــه

کابل – ۱۵ر۱ر۱۳۴۱

وطن ته

بيا په ما راغلي چپاوونـــــــــه دغـــــــمونو
راکه نوئ دمه اې زما ښکلې وطنـــــــــــــــه
وينه مې قربان شه ستا لپاره درنگونـــــــــــو
ستر گې گلان شه ستـــــــا دتړو په لمــــــنه
ستا په محبت کې ملاونيوم پــــــــه کـــــــفر
گوري زما لپاره په هر گام کې دار او ونـــــــــــه
نور که له تا غوړي جنتونه دعيشونـــــــــــــــو
زه به ستا لپاره سره دوزخ ته شم دننـــــــــــه
ته که بې حاصل يې که جاهل يې که کاهــــــل يې
ستا خېره که خواره، که سپېره ده، که پمنـــــــــه
ماته دجهان ترټولو ښو ښايسته تـــــــــــه يې
ځوځ دې راته ښکاري رنگينه تر هر سمنــــــــــه
ما کې که څه شته دي ستا له فيضه راکې شته دي
اې پروردگاره زما دروح زما څښتنـــــــــــــــه
زه دې دتوفان په يرغلونو کې رالوی کــــــــړم
عشق کې دې پاخه کړل زما زړه او زما ينــــــــه
زما له هر آواز سره پېښې دامير ربـــــــــــــــړ.دي
ځکه چې ما جگ که دا آواز ستا په بلنـــــــــــه
ته زما ځيگر يې زما زړه يې زما عشـــــــــــق يې
زه د تا آواز، د تا فرمـــــــــــان، دتـــــــــامننه

کابل ــ ۱۸ر۵ر۱۳۵۱

خلکو ته

را تېر پړ.ي دزندا ن له ديوا لونـــــــــو
دزمان دقافلې نوی جـــــــــــــرس
هر آواز دآزادۍ چې رار سېـــــــــــبړ.ي
زما په ستونې کې قوي شي يو په لـــــــس
دون همت په يوه گوله باندې تسلـــــيم شي
مرد به نشي په گولۍ له ځايـــــــــه پس
بې له تېغه بله لار ور ســـــــــــــره نشي
چې نه کور در ته پرېږ.دي او نه جـــــوس
گوره گوره چې گرېوان يې خوشي نکـړې
ځودې متې، ځودې لاس وي، ځــــودې وس
ددې تور زندان قلفونه رېزمـــــــــرېز کړه
نا مردي ده قبلـــــــــــــول ددې قفس
په مردۍ او آزادۍ باندې يې تېر کـــــــړه
څه که ژوند دې يوه شېبـــــــه وي يا نفس
سره يو شئ درواري شم خورو خلـــــــکو
دسيلاب مخې ته نه درېږ.ي خــــــــــس
په وطن چې خپل وطن به خلاصومـــــــــه
خلکو نلرم په زړ.ه کې بل هـــــــــــوس

کا بل، گذرگاه ــ ۱ر۳ر۱۳۴۳

د خودۍ یون

دا له موږه سره څـــــه کـــــوي ګردون
دا ملګرې دټیټانو دغـــــــــــه دون
له غروره مې سر کوز نشو فلك تـــــــه
څومره لوړ دی دا زما دخودۍ یـــــــون
دا افسوس دی چې خپل وروررا سـره نه ځي
دا جاهل، په ځان ناپوه، دغه جبـــــــون
کنې ما به دا تاریخ و اړولـــــــــــی
په تقدیر به مې وهلی و شبخـــــــــون
که آسمان هر څو څپېړې په مخ راکـــړې
تسلیم نشو دا زما زلمی جنـــــــــون
یو زمان به ددې خلکو په سوك ما ت شي
هغه سر چې جګ آسما ن تــــــه و پرون

کابل ــ ۲ر۳ر۱۳۴۳

دپسرلي آواز

بيا له غرونو رار سېږي يـــــو آواز
خوځوي په مړاوو بڼو کې پــرواز
دنسيم مطرب په زېږو پاڼو لـــوبي
گرزوي په وچو لښتو کې شهباز
خامخا به بيا په گلو بهار راشـــي
بلبلان به شي چمن کې هـــم آواز

دنجونو مینه

یار به مې پخلاشي زړه وایي ګواهـــــــي
کله پاته کېږي په سپین مخکې سیاهـــــي
چاویلي داچې ښایسته لوټوي زړونــــــه
کله روا شوې پرښتو ته تباهـــــــــــي
پرې مې ږده ملا زه دتسپو او نفلو نه یـــمه
عشق په لېونتوب را باندې وایي ګواهـــــي
یار را اچولې په لاسو کې تورې ځــــنې
زه یم دخوبانو لاس تړلی سپاهـــــــــي
ژوند یوه قافله ده دغمونو، د دردونـــــو
یمه دغمونو په ټالونو کې راهـــــــــي
لامبم هره شپه دخپلو اوښکو په تالاب کې
لېږمه کاروان دفریادونو پګاهـــــــــي
جار به جنتونه پالنګونه کړم دحـــــــورو
یار که چېرې راکړي پخپل غېږ کې پناهي
نه ځي له لایقه عشق دنجونو په توبـــــو
نه ځي له زنګي نه په زمزم کې سیاهـــــي

کابل ــ ۱۲ر۴ر۱۳۴۲

تاسي که یو نشئ اې خورو ورو زلمیانو هېڅکله به نشي ځوک آزاد او نه آباد
زموږ نفاق وسله د د ښمنانو د بـــري ده یو شئ سره یو شئ چې وطن نشي برباد

ساقي ته

ساقي ماته سره اورونه را دچښــــلو ثه دسولو ثه دځان رسوا کولــو
هسي اور چي لېونيو سره ښـــايي توفيق را کړي د ګرېوان دڅيرولــو
په مستۍ کې رانه حزم دسر واخلــه مجال را کړه دځپل ځان فدا کولــو
ستا دشونډو له ګرمۍ نه قرباني شــم ستاله اوره، ستاله شوره ستاله سولو
څومره څومره چي سوځېږم نه مړېږم ثه قدرت لرم دځان رسوا کولـــو
له ځيګره مي دوينو فوارې ځـــي چي مشغول يم دوطن په يادولـــو

کابل ۶ر۴ر۱۳۴۳

دا وطن به ښکلی شي

داتياره به تړوله شي له غرونونه رڼا بــــه شي
دا آسمان به پاک شي له وريځونه پخلابــه شي
دا دڅو ليوانو او خوګانو دوحشت شپه بـــــه
تېره شي له سترګو په يوه رپ کې الونيا به شـي
دا دسويو چيغو دتيري او د ستم سيمـــــه
مېنه دوروروۍ، اوآزادۍ، او دصفا بـــــه شي
دا وطن به ښکلی شي، سمسور به شي،آبادبه شي
پټ به په ګلونو شي، ښايست ددې دنيا به شـــي

کا بل ....

آزا د پروا ز

گرزم لېوني غوندې رغونه لټومــــــــــــــه
څنګ دجانا ن ته څو ګلونه لټومــــــــــــــه
او ښکې مې له سر ګو په ګرېوا ن دا خوشي نه ځي
غا ړې د دلبر ته ا مېلونه لټومــــــــــــــه
زه د ښایسه وو د جلوې پروا ګیر نه یـــــــــم
دې بېدرده زړه ته څو دردونه لټومــــــــــــه
وا يي په دې سیمه د کاروا ن اورونـــــــه بل وو
زه يې په ایرو کې اثرونه لټومــــــــــــه
زه انقلابي یمه ریبا ره یا رته وا یـــــــــــه
ستا په نظرو کې ګردشونه لټومــــــــــــه
ما دزمرو غبرو په دې غرو کې اوريـــــــــدلی
گرزم په هغو پسې او غرونه لټومــــــــــــه
چېرې هغه ورځ چې به آسمان له غوسې تور شي
یوه آزاد پروا ز ته توفانونه لټومــــــــــــــه

کابل ــ ۴ ر ۴ ر ۱۳۴۲

ګونګ شوي فریادونه

څه ګونګ شوي د پېړیو ارمانونـــــــه دمړو ورته افغا نانو په رګـــــو کې
چې په هو به يې دننګ رغلي تاوده وو اوس يې نشته بې له مرګه په ایرو کې

انساني چيغه

که هر څو زما ځواني ده سره شـــوې
زه لا اوس هم لېونی او ارماني يـــم

په لاسو کې مې کړئ شورو فغان کړي
دڅه خامو ځنځيرو نو زنداني يـــم

په توفان مې و بروي او نه پو هيــــــږي
چې زه مخکې له توفانه توفاني يـــم

خوله به پټه هر گز نکړم که حلال شـم
زه دخلکو يوه چيغه انساني يـــــم

ما له مرگه ويروي او خنـــــدا را شي
چې څه و يره به کوم چې قرباني يم

دی زاړه برجونه غواړي په ما تم کړي
زه يوه نښه دبرجو دويراني يــــــم

له ما هيله دزړو حوصلو مه کـــــړئ
زه څپو په سر اخيستی سيلاني يـم

کابل ـ٦ ١ ر١٣۴۴٧

دمبارزې سر

کوز نشو ظالم ته په هېڅ تو گه زما ســــــر
هر څو مره که گرم په وهو شو ستمـــــــــگر
زه په جگک آخور کې دچا نه خورمه وربشي
نه دچا خر کېږم دبارونو نه کـــــــــــچر
زه که دچا خر شمه پښتو به شرمنده شـــي
ناړي به را تو کړي په سپين مخ باندې هنـــر

کابل ....

بيا را ژوندی شوی په وطن کې استبداد
بيا چاړه سره شوې ده په وينو دجلاد

پورته کړئ زلميانو شور دخلکو ديووالي
جگه کړئ ناره په غرو رغو کې دجهاد

زموږ وطن به آزاد شي

هرآواز چې پورته زما له خولې شو په مستۍ کې
خوله را باندې ماته محتسب کړه په وهلو
دا دحق آواز دی چې نه مري نه غلی کېږي
کړي دې زاهدان تکل دځان دشرمولو
نه ځي له رندانو شور دمينې په توبو
غلي مستي نشوه په منصور کې له وژلو
سم شو پرون بیا دشور بازار ملا په کليو
ستړې شوله خوله مې دلاحول په ويلو
دا دانګريز سپی به له دې خلکو نه تم نشي
ځو چې يې يو غاښ وي لا په خوله کې دچيرلو
مادی درولی په غيرت پرچم دخلکو
زړه مې دی نيولی هر لړم ته دچيچلو
باد دآزادۍ به دپرچم وزرونه خلاص کړي
خلک به ژوندي شي دهغه په رپيدلو
خور به شي هيبت زموږ دچيغو په وطن کې
مات به ځنځيرونه شي له مټو او ځنګلو
دا وطن به ښکلی شي ،آزادبه شي، آبادبه شي
خلاص به سي دشيخ او دشيطان له ځورولو

کابل-۱۳ر ٦ر ۱۳۵۱

داغزیو لار

نه وزي له خولې نه مې بې ساهه ترانه
شرم دساقي دی بې شرابو پيمانه
زه په دې تيارې کې يوې رڼا ته منتظر وم
اوس به ياران وګوري مستي ددیوانه
لار ديار دوصل په ګلانو پټه نه ده
اخلي په اغزو کې ازموينه زمانه
جار شمه ،قربان شم سره يو شئ خورو خلکو
نه دی په وجود کې هيڅ يو غړی بيګانه
نشته ځان ځاني کې مصلحت دلامبوزنو
سېل دحوادثو هسي غواړي بهانه

کابل ......

زما انتخاب

ما له دې نړۍ نه انتخاب که عشق دښکلو
شرم دی بلبل ته چې مين نه وي په ګلو
زه په هر ذره کې دجانان تجلي وينم
ځکه يو شان ځير يم سپين او تورته په کتلو
دادژوندون درو ی هسي نه دی چې ګونګی شي
بوخت دی زاهد دخپل آبرو په خرڅولو

دخلکو غیرت

نه به شي له تنګ داستبداده سره سم
نه غيرت دخلکو، نه زما لېونی غم
سر خو هغه سر وي چې پېوار د تېرو نه وي
زړه خو هغه زړه وي چې وريت شوی وي په غم
موږ به دغه خپله دنيا ګي بله دنيا کړو
مات به شي دې لوبه کې سرونه دستم
هيڅکله دخلکو دښمنان تم کوی نشي
نه جادو دشيخ نه ګوزارونه درستم
زه دهغې خاوري نذر شوی قرباني يم
يوه خوايې آمودی بله پوله يې جهلم
نه ځي افغانان له نامحرم سره په لاره
رزم او بزم نشي دمحرم او نامحرم

کابل ۱۳ر۶ر۱۳۵۱

دلمر جونګړه

اې دوړانګو لورې داتياره لاره رڼا کړه
اې د سپېدو خورې دغه توره شپه سبا کړه
زما په سړه وينه کې داور ګرمي خوره کړه
ماته ننه زړه کې يوه دلمر جونګړه را کړه

دغښو جال

په چمن کې چې دې پرق دخندا خور شي
زما دزړه په کور کې ګڼه دهيلو شور شي
چې دمخ ته ځومره ګورم هومره سوځم
ما بد مرغ ته دې دوصل او به اور شي
په يوه موسکا دې عقل رانه يو ووړ
خدازده څه به لا په ما بېچاره نور شي
لېوني په ځنځيرو کې فريادي شي
چې په مخ باندې دې جال دغښو خپور شي

کابل ۵ر۳ر۱۳۴۴

نوی يون

تاريخ څه دی ؟ يو آواز دی
ازمويي زموږ غوږونـــــــــه
ډکوي زموږ جامونـــــــــه
تشوي زموږ عقلونـــــــــه
ته يوه خپله نغمه سر کــــړه
اې ددغه زما ن يونـــــــــه
اې ددغه وخت مـــــلالـــې
اې د دې مهال مجنونـــــه
اې زمريه، اې پښتونـــــه
کابل ۷ر۱۲ر۱۳۴۴

د زمان څرخ

څرخی دزمان گرزي احمقان ورته اړم دي
دا ناورسره ځغلي ، هرقدم کې په مخ لوېږي
یو باسي دزمان په توفانو کې دژوند لاره
بل سپور دده په څټ په پټو سترگو پې تېرېږي
دنیا توره تیاره ده دتیارو کسانو لاس کې
ډېوې یې هغه څوک دي چې سوځېږي ویلي کېږي
هرباغ فتنه دعقل ، هرچمن آفت دفکر
هر څنه دسنبل حلقه ددام ده چه غوړېږي
هرشرنګ،هره نغمه، هره سندره، هره لوبه
ځگروي دي او سېلي دي یا سلگۍ دي چې خورېږي
بربښنا یې غاښ چیچنې دغمونو دباران دي
باران یې دغم او ښکې دي په ژوند باندې اورېږي
دغرب ښکلي گلان یې دمشرق په وینو رنګ دي
دشرق ساده بلبل یې بویوي تربنه تاوېږي
پېړۍ لکه بېړۍ چې درنه شوي یې بې حده
زموږ دژوندله مال سره مجهول پلو خوځېږي
کړه وړه روانه ده ،موجونه پې وردانګي
بې دردە ماڼوگان نه پې پروا کړي نه ویرېږي
اې عقله له مغرور انسان نه وکړه دا پوښتنه
دا ستا کاروه مزلونه عاقبت چېرې رسېږي ؟

کابل ۳ر۳ر۱۳۴۲

د امید زرینې وړانګې

توری وربځې کوږه کوږه پلنې پلنې
ترې وتلې دلمر ژیړې ژیړې ستنې
د بهار دزړه لو ګې کې ماته برېښې
دامېد زرینې وړانګې سرې بخونې
آسماني برېښنا به وخاندي بېد یا ته
که هر څو دوربځو ستر ګې دي ژړنې
لمر به خور شي دشپنو په تیارو تا لو
په ګلونو به شي پټې لوځې ونې
اغزن غرونه، وچ لا شونه، سپېرې دښتې
سم جنت به شي له څوکو تر لمنې
نا امید بزګر به وخاندي بېوا که
نا څا پي به ټولې پولې شي چکنې
خو په ډېر افسوس به بولي ځوانې پېغلې
زما دژوند ترخې سند رې دا غمجنې

کا بل ۱۵ رر ۱۱ ۱۳۴

د ژوند قصه

ژوند د هڅو د رز مونو یوه قـــــصه ده
د مردیو نامردیو په غوغـــــا کـــــې
ګوره ګوره چې فرصت درنه لاړ نشـې
تش دخبټې او دخوټې پـه سو دا کـــې

زمان تبنتي

ما نه هسي بېوفا گلرخان تبنتي
چې له زړه دمحتضر نه ارمان تبنتي
گوره هومره افتاده او زبون نشې
چې له لاسه دې اختيار دخپل ځان تبنتي
دآسمان په مټ کې توان د وهو نه و
د برېښنا خنجر ته گوره عريان تبنتي
ته لا کومې زمانې ته منتظر يې
زه يې وينم ورځې خوځي زمان تبنتي
څوچې ته دا ليمځي کوڅو او باسې
زما له زړه دفريادونو توفان تبنتي
په اسره به مطلوب در نشي په گوتو
ور پسې شه چې راغلی امکان تبنتي
څوک به يوه اوښکه په ما او تا توی نکړي
خلك لاړ وهي په بيړه جهان تبنتي
تر گوزار دې قرباني شم ليږ. چټك شه
چې دنبې له ساحې نه لېوان تبنتي

کابل ۱۵ر۱ر۱۳۴۱

اغزي او گلونه

پرپرده پرپرده چې ببرشي ، لاببر شـي دارنگين رنگين گلونه دبستـــــان
لمر او تنده به دسختو نر معلوم کړي چې اغزي دسارا مري او که گلان

کمزورې رڼا

دتیاره ژوندون په لار کې زموږ دمخه
یوه ضعیفه ډیوه ګۍ سوځي بلیږي
لاره ورو وهئ ملګرو باور نشته
دا رڼا په او سېلي باندې ټپیږي
زه یې وینم چې دهر قدم له زوره
لکه پاڼه دنسیم مخ ته رپیږي
په هر ګام کې دشیطان دامونه یښي
هر لاروي ته خروړي سپي غپیږي
زه به و وایم دژوند خوږې سندري
خیر که ژامي مې متیږي یا ځبیږي
تر هغو به دا دمینې بلبل سا تم
څو دردونه دانسا ن په کې چغیږي
پروا نشته که دا لار توره تیاره ده
ماته کاڼي بوټي حال وایي غږیږي
کومه نښه چې منزل ته لوری ښیي
ماته لمر غوندې رڼا کړي او ځلیږي
اې زما دزړه تناکو په چودو شئ
عمر لنډ لکه بریښنا دی او تیریږي

کا بل ۲۸ ر ۱۱ ر ۱۳۴۱

حرکت

نغښتي حرکت کې فطرت لوی لوی قوتونه دي
ځکه هم مکان او هم زمان په خوځېدو دی
ته لا تر شېږې لاندې ویده په درانه خوب یې
ستوروته یورپ کې بل انسان په خوځېدو دی
ته د سېلاب لار کې پنډوې وزې او مېږې
زه وینم په غونو کې باران په خوځېدو دی
څومره افسوس را شي چې تا وینمه ویده یې
بلې خواته ګورم درست جهان په خوځېدو دی
وباسه بېړۍ خپله ساحل ته چې زه وینم
بحر قهرجن دی او توفان په خوځېدو دی
جګ شه ، را بیدار شه هسي نه چې پکې دل شې
ځمکه که او به دي، که آسمان په خوځېدو دی
زه دبلبلانو او ګلانو شاعر نه یمه
ماسره دشپو ورځو کاروان په خوځېدو دی
دانږې به مسته دشرابو په نغمو کمه
دومره که تسل شم چې افغان په خوځېدو دی

کابل ۷ر۹ر۱۳۴۲

دپېریو په بټۍ کې

سر دې پورته کړه له خوبه او بو یووړې
دتاریخ د تاړاکونو څپـــو یووړې
پولادنه شوې دپېریو پـــه بټۍ کې
لکه ځوځ داز موینو لمبو یـــووړې

زه به تر څو ژاړم

ناست یې ته سبا ته او زه وینم سبا درومي
ګورې زمانې ته او زه وینم چې دا درومي
پرانیزه کوګل دې چې زه بلې لمبې در کړم
زه اوس ایرې کېږم دا اورونه له ما درومي
مه ځه هغې خوا ته چې دلارې اوری نشته
سم شه هغې خوا ته چې دا ټوله دنیا درومي
عمر خو همدادی چې تېرېږي نه را ګرزي
وخوځه که خوځې لکه ځل دبرېښنا درومي
زه به تر څو ژاړم ستا په سر ته به ویده یې
اوښکې که دریاب شي هم وچېږي اویا درومي

کابل ۱۲ر۱۱ر۱۳۴۲

دوینو لار

ته دعشق په کارو بار کې فریادي شـــوې
څوک چې لوبه دمجنون کړي فریاد نه کا
چې دوینو په لار ځي او نـــــه درېـــــږي
بیا دې هر خس و خاشاک ته بېداد نه کـــا

دا د ځمکو غل

زړه مې له مکیز دهر دلبره سره نه ځي
پښې مې د دوران له هر بې سره سره نه ځي
زما بت شکن مټ چې گوزارونه درستم کړي
هیڅکله په جنګ له بې ځیگره سره نه ځي
دا زخمي وطن چې دمزدور په وینو رنګ دی
نور په دغه لار له ستمگره سره نه ځي
نشته د کارگر له دې نظامه سره سوله
دا سپینه کوتره له اژدره سره نه ځي
څټ دسرمایې ته دپولادو څټک بویه
دا لېوه په روغه له کارگره سره نه ځي
دا دځمکو غل، داخېټور ، دغه د کلي خان
لاره دوروریٔ با ندې بزگره سره نه ځي
لید یې نېکمرغي دخوارو خلکو زغمای نشي
عقل یې په خیر له بشره سره نه ځي
دا خلک نور پل له استثماره سره نه ږدي
دا وطن یو گام له دې بر بره سره نه ځي

کابل ۱۸ر۹ر۱۳۵۱

دعشق سندرې

مینې مجنون کړم بیا باني شـــوم دیا ر له ذوقه هسي فا ني شوم
ر گ ر گ مې و ایي دعشق سندري له دغه فیضه جاو داني شـــوم

زما تندی

چې را خو شي کړي آسمان کو مه ډبر ه
په تندي مې را گوزار شي نا ببر ه
لا زما په سر جنگې باندې شکمن دی
څه احمق دی دا فلك دا نا خبر ه
دزړه تاو به مې هیڅکله بهر نشي
که له غر ه سر ه و نه و هم ککر ه
که به یو ه شېبه پې خوښ یم مر د به نه یم
دژو ندون په کارو بار بې شورو شر ه
«له سپوږمو نه یې لا شنه لو خړه خېژي »
چا چې موږ سر ه و هلې ده ډغر ه
د سېلاب تر مستي جار شم چې و ردا نگي
دهدف په لور په لوړه او ژور ه

۱۷ر۵ر۱۳۴٦

زما شعر

اې زما غیرتي شعره که ته نــــه وای
مابه چا سره ژړل دا خپل غمونــــه

که تا لاره دمړدۍ نه وی ښــــو ولې
ما به څرنګه پالل دزمرو پلونــــه

خدازده څه به په ما کړل دې خپلو هیلو
مابه چا ته لوڅول خپل ارمانونــــه

په کوم ساز به مې دزړه نغمه وهلــــه
کوم رباب به جګول زما غړونــــه

کومې هیلې کوم ارمان ته به ژوندی وم
څنګه څنګه به مې وړل دغم با رونه

چابه کشله دمظلوم په ننګ کې تــوره
چابه کړل په ظالمانو ګوزارونــــه

چا به وې ساده بزګر ته چې راویښ شه
ستا په وینو رنګینه دا رباب خونــــه

سخت سفر به مې په څه آسانېدی شــو
نیغې لارې، ښویې پرښې، ګړنګونه

تنهایي او تیارې شپې ددښمن وېــــره
بې وسې او ځوروونکې منزلونــــه

چا به وې دغه مختورا سمان دې بل شي
ترې دې و اورې دوینو بارانونــــه

چا به وې سپېره وطن دې ګلستا ن شي
پې خواره دې شي ببر ببر ګلونــــه

د وورو ویده بریښنا به چالید لــــه
چې سبا به ترې کوزېږي تندرونــــه

چا لیدی شوي دزمان ساده افق کــې
سورو وطن، سور مستقبل، سره هدفونه

کابل ۱۵ر۲ر۱۳۴۲

نوی عاشق

نجونو ما پرېږدئ چې رسوا کېږم
نوی عاشق یم بې حیا کېــــږم

ما له دې گرمو شونډو نه ســـا تئ
له واکه وزم بې پروا کېـــــــــــږم

جوالي ته

زړه مې راته وايي چې تپوس وکړم
څنګه دي دوند با رونه څنګه دي؟
ته چې کرې ورځ دا جوالونه وړې
څنګه دي، دملا دردونه څنګه دي
زړه چې دې له لوړې نه ښوا که شي
بيا د پيلاوو بويونه څنګه دي؟
شپې چې وږې پرېوزې په لانده غولي
دا دبد مرغۍ خوبونه څنګه دي
بيا چې دې ماشوم له تبې وژاړي
دا دغم او رنځ سازونه څنګه دي
ته چې يې دې ژوند ته مجبور کړی يې
بيا ددې نظام خوندونه څنګه دي

کابل ۵ر۸ر۱۳۴۳
اسير انسان

زمان دریاب دی، جهان گرداب دی
مینه څپه ده، هجر تالاب دی
د دې پیاوړو په های وهو کې

انسان اسیر دی ، ضعیف حباب دي

ښځه

څوک ده دا ښېښا که چې وهي لاره دزړونو
اخلي دمخ آب په تازګۍ کې له ګلونو
موج يې دو ښنتانو خپروي بر ښنا د تورې
ول يې دپېکي کړۍ په پښو کې دعقلونو
عطر د کاکل يې دشاعر دژوند سندره
شور يې دبنګړو دلېونو دفريادونو
او ښکې يې په سترګو کې غمي دمرغلرو
شونډې يې خنداکې سرې سکروټې دلالونو
رنګ يې دچشمانو داسمان لاجبري خونه
شور يې په سينه کې د کيهان دپروازونو
چم يې په جلوه کې دهوسيو درغونو
سام يې په نظر کې لکه باز دلوړو غرونو
عشق يې دانسان دژوندانه دبقا لاره
غېږ يې مدرسه دنوابغو دفکرونو
ښځه يوه نغمه ده دعشقونو دخوبونو
ايستې ده فطرت دژوندانه له ربابونو

کابل ۱ر۷ر۱۳۴۳

دعشق زور

نن مې کوګل کې بیا شور ماشـــور دی   د زړه بلبل مې سوی پــــــه اور دی
رګ رګ مې خوځي وجود مې سوځي   عشقه نور بس که معلوم دې زور دی

فریادي نفس

که هر څو ترخه رازونه زړه کې ساتم
د کام مینه راته وایي وایه وایه
ډېر دردونه مې دزړه په کور کې پټ کړه
اوس نو سوځي راته وایي ښایه ښایه
که هر څو یې خوله راماته کړه په سوکو
فریادي نفس مې حال ښیي له ورایه
که مي ګوته مستبد ته کړه نشوه
تېز نظر به مې خطا نشي مه ځایه
زه په سترګو کې حال وایمه تېزبین ته
په ښهو کې ولس ته ښایم خپله رایه

کابل ۲۲ر۱۱ر۱۳۴۱

زما شپه او ورځ

یارانو ګورئ مینه مې سوځي
ساز دغمو مې رګو کې خوځي
خلك په شپه کې یوائې ژاړي
زه په شپه ژاړم ، سوځم دورځي

درز مونو پر لور

په زړه کې مې له درده فریادونه نه ځا یيږي
ځان اچوم څپوته نور صبرونه نه ځا یيږي
زموږ سینې دظلم په خنجر سورۍ سورۍ دي
په دې زخمي سینو کې نور زخمونه نه ځا یيږي
لښتي دخپلو او ښکوبه بحرونو ته ور سم کړو
په غېږه دلښتي کې توفانونه نه ځا یيږي
په سرو لمبو کې لامبي دویتنام غښتلي خلک
دوینو په تالاب کې خو خوبونه نه ځل یيږي
مزدوره ماتوه یې، سوځوه یې، ور کوه یې
په پښو دآزادۍ کې ځنځیرونه نه ځا یيږي
داڅوک وایي چې دام دی، تور تلک دی او کړۍ دي؟
په اور دانقلاب کې تور دامونه نه ځا یيږي
ور دانګۍ په زړه دنیا بې مزده مزدورانو
دې کار کې نور بې ځا یه تد بیرونه نه ځایيږي
زړه دنیا کړۍ ورانه، دا زړې ککري ماتي
په دې زړو ماغزو کې نهضتونه نه ځا یيږي
ګر یوان ته یې لاس وړه چې دا ښښتن داسیرانو
وسله په ځمکه ږدي نور ټینګارونه نه ځا یيږي
په زړه کې مې خوځېږي دجګړو دریابونه

سینه کې خوملګرو دریا بونه نه ځاییږي
اخیستی یم په مخه د رزمونو هوسونو
لا رباسیه سنګر ته هوسونه نه ځاییږي
لا مخکې دلایق زړه دوطن په مینه سوی
دده په زردشت زړه کې نور اورونه نه ځاییږي

کابل ۱۱ر۲ر۱۳۵۵

د بو سې سوا ل

مسکه شوله، ورانه شوه، په شا رانه روانه شوه
نه یم پوهېد لی چې په څه را نه ستومونه شوه
چا سره چې نه پېږ.ې په ژبه عاشقي کوې
مینه دې نا کامه، تلوسه دې لا لهانه شوه
ما ویل نجلۍ یې؟ ښاپېرۍ یې؟ که ملکه یې؟
د ې په خندا وې«ني پني مایو»(۱)خرامانه شوه
اې دقفقاز حورو زه له لري نه راغلی یم
یوه مساپري ده بل ځانګړې راته ګرانه شوه
یو واري مې وکه په تفلیس کې دبوسې سوال
شونډوته لانه وه رسېد لې پښېمانه شوه
زه څه پوهېدم چې ښا پېرو کې به مې کلی شي
مېنه مې سپېره دپلار کوډله مې ویرانه سوه

تفلیس- ګرجستان۱۷ر۷ر۱۹۶۴م

---

(۱) روسي جمله ده ، معنا یې داده : « نه پوهېږم»

دجنګ سنګر

د دنیا په زړه خونه ته ګډ شوی نوی شوریې
دزاړه نظام په کور کې لګېدلی نوی شور یې
ته مضمون یې، ته ژوندونیې، ته سمون یې، ته قانون یې
ته هادي دنهضتویې، اې کارګره ته لانور یې
په زړه دنیا وردانګه تر ګوزار دې قرباني شم
تر ګوزار دقرباني شم، تهدنوي جهان موریې
دبورژوا دا ګردئ خبته نه مړېږي نه ډکېږي
دا له خاورو که ورډکه ته یې مرګ یې ته یې روریې
ته توفان یې، ته سېلاب یې، ته هادي دا نقلاب یې
ته د دغه جنګ سنګر یې، ته د دغوهیلو کور یې

۱۱ر۲ر۱۳۵۱

د رسوایي شوق

هومره مې مست کړه چې بې پروا شم	ساقي همت کړه ګوندې رسواشم
کاشکې مستي مې له پښو خلاص کړي	د یار محفل ته په ستر ګوپښو را شم

زموږ ژوند

دا ژوندون څه دی ،دخوب لیده دي	چې را بیدارشوم، جوګه د دارشوم
دیوه بیدا ره فریاد په جـــــــــرم	دهر ناولي دستر ګـــو خـــار شوم

دمینې نا کردې

را یادېږي بیا دمینې نا کردې
ګېږ چاپېره رانه تاو دي سرې لمبې
په سپېرو خبرو څه کېږي ز ا هد ه
ماته مه کړه دا بې خو نده دا سړې
که هر څو یې پا کوم چاره یې نشي
له لېمو مې را رواني دي چینې
یار که هر څه په ما کاندي وا ک یې خپل دی
بیا به نه کوم رقیب ته دا ګلې

کا بل ....

که حسن نه وای

که حسن نه وای مضمون به څه و	که مینه نه ای ژوندون به څه و
که دغمونو تجلي نــــــــه وای	زما دمستیو جنون به څـــــه و

مرور یا ر ته

رائحه پخلا شو مـــــــــرور یــــــاره
مر ګ به په خپله جلا کــــــــــړي لا ره

دوه ورځي روند دی راځه چې هېر کړو
ترخه یادونه دغـــــم نـــــا تـــــا ره

د توفان بچی

څه له مې را بولئ سیل د ګلو ته
زه خو چېړي نه یم دسلطان بچی
ما دتوفانو څپو ته واچوئ
غواړي توفانونه دتوفان بچی
تالنده چې غبږ کړي دی مستي کوي
دا دترږمیو دباران بچی
نشي په قفس کې پاتېدی نشي
دغه الوتونکی داسمان بچی
شرنګ دزولنو دژوند سندره ده
نازي په ځنځیر کې دزندان بچی
سر به یې کوز نشي سر کشانو ته
ځان ته که څوک وایي دافغان بچی

پلخمري ۱۹ر۶ر۱۳۴۴

خو ني ستر گې

په خو ني ستر گو دې و خوړلم چور
ته دلبر يې، که قاتل يې، که تور بور
هر خندی دې زما له عمره سره رنځ شو
خال دشونډو دې دسو ي زړه ناصور
ته مې ويني تويوه پروا يې مه کړه
زه پيدا يم له ا زله هسي سور
چې نه سوی وي او نه دا غ وي عاشق نه دی
هر سرباز به يو نشان لري ضرور
ما په خوب کې مچولې پښيمان شوم
عاشقي له سړي يو سي سم شعور
بي له عشقه ژوندون خو شي ځو سلګي دي
يا يوه لوبه چې نه رنګ لري نه نور
ځو مره پراخ دی دو دا او دين دعاشقانو
ورته يو دی که ګلزار دی که تنور
زه به سر له خپله ياره قرباني کړم
پرې به نه ږدم خپلې مينې کې قصور

کا بل ۱۸ر۴ر۱۳۵۱

انقلاب را روان دی

را روان به موج خون شي زه پوهېږم
حاکمان به سر نگون شي زه پوهېږم
د وطن دهرې لوټې په خاطر به
هر زلمی لکه مجنون شي زه پوهېږم
کوم ارمان چې دمزدور په زړه کې خوځي
په وطن کې به قانون شي زه پوهېږم
سل فرهاده يې په هر کانې اخته دي
دا وطن به بېستون شي زه پوهېږم
ماتې او ښکې به په ستر گو دمجنون کې
تالا بونه دجيحون شي زه پوهېږم
دا دنن ورځې زمری چې موږ ته گواښي
پمن سپی به دپرون شي زه پوهېږم
اوس ويده بازان په غرو کې راويښېږي
تسلي به مې جنون شي زه پوهېږم
داچې زه يې ستومان کړی دتيارو يم
دغه شپه به سباوون شي زه پوهېږم
لمر به خور شي دشپنو په تيارو تالو
بر يامی به زموږ يون شي زه پوهېږم
دا دخان له لاسه وران او ويجاړ کلی

د زیر کښنو به کمون شي زه پوهېږم
داوطن چې ستمګرو تحقیر کړی
انقلاب به یې مضمون شي زه وهېږم

کابل ۱۸ر۴ر۱۳۵۱

غزل

څومره لوی عذاب دی دعشق اورته زړه نیول
اور ته زړه نیول اورقیبانو ته خندل
هر چېرې چې جګه کړي خوبان ناره دستې
ندی دود دعشق دخپلي وینې سپمول
نه اخلم په عشق کې زه له چا کسات دسولو
نه ځي له جامو وینې دبل په وینو ولل
زه یې دغمونو په اورونو کې لاهو کړم
ځکه مې تمامه شپه په اوښکو کې لمبل
زما زړه دغمونو یو ناپای آتشفشان دی
نه یې شته بل کار بې له اورونو غورځول
زه به له دې اوره خپل داوښکو امېل جار کم
نلرم افسوس دی له دې پورته بل بدل

کابل ۳ر۹ر۱۳۵۱

گرداب

دچا اوښکې، دچا آه، دچا خونـــــاب دی
را روا ن مې په خبرو کې سېـــــــلاب دي
په موجو يې لنگر مه ژده بې خبـــــــــره
گوره پام که دا ساحل نه دی گرداب دی

پرغلو شاهدان

داموټري،داباغونه،داقصـــــــرونه　　　داپه وينو آباد شوي تعميـــرونه
دابه وسپېړي يوه ورځ دخلکومخکې　　　دچا غلا،دچاتېرى،دچاظلمونه

د اوښکو سېلا ب

عشق په لېونتوب کې واک دسر را شخه یو ووړ
زړه مې په گردش کې یوه نظر راشخه یـــو ووړ
زهد مې سپر که دهوسیو هوســـــوتــــه
چا دستر گو جنګ کې دا سپر راشخه یــــو ووړ
صبر مې پالنګ کړ دهجران په اوږدو شپــو کې
اوښکو په سېلاب کې دا بستر را شخه یـــو ووړ
ما وې دزړه ور به ښایسته وو ته خلاص نکـــړم
نجونو په مستۍ کې دزړه ور راشخه یـــو ووړ
زه آزاد مارغه په لوړو غرو به الوتمــــــــه
غېشو دبڼو یې بال او پر را شخه یـــــو ووړ

غزني ....

لند نۍ ټوپۍ

موږ وې دلته دې سو کا ل وطن ودا ن شي	دپېړیو خار ستا ن دې گلستان شــــي
ټول کامو نه دې گلا ن ددې بستـــا ن وي	دا وطن دې سم آزا د افغا نستان شـــي
ولس دې خلاص شي دفرنګ له چا کرا نو	دانگریز صوبه دې بیا پښتونستان شـي

لند ني ټو پیۍ په سر پنجا بی راغــــــــی وې دا سیمه باید ټوله پاکستان شـــــي
دا یوهوډ دی د لندن تغییر به نشـــــــي باید لري له نقشې افغانستــــــــان شي
ټول افغان ملت په یوه ژبه ناري کـــــړي دا محال ده مگر ټول جهان ویران شي

د ښځې ژړا

مه مې خندوه نارینه نه یم دخندا
زه یوه ناره یم دغمونو د دنیا
ستا په زندانو کې مې پېړۍ پېړۍ ژړلي
نشته راکې توان نور دغمونو د ژړا
زه دژوند جوهر، دعشق ډېوه، دانسان مورومه
تا کړمه نانوکه دشیطان دمشغولا
کله دې اسیره دځنځیرو کړم دزرو
کله دېکړیو کې بندي کړم دطلا
دا زما په لاس کې کړۍ نه دي اتکړۍ دي
زما دغوږ لښتۍ دوینځیتوب دي برالا
زما دسرو پېزوان دغلامۍ دذلتونو
زما دغاړې هار مهار دظلم دی دتا
ما دآزادۍ یوائې نوم دی اورېدلی
ژوند مې شو لوگی د دې عنقا په تمنا
زه په ټول تاریخ کې ملعبه ستا دشهوت ومه
یا یوه تحفه دستمگرو درضا
کله به چې خرڅه شوم نانزکه کنیزکه وم
پښې به مې شوې ماتې هرظالم ته په نڅا

لري له همځولو،له وطنه،له ملګرونه
ستر ګې به مې پو چې کړې غمونو په ژړا
لاره دهوس کې هر فاسد دپټکي ګل کړمه
ځای کې دعزت بیا بې عزته دهر چا
ستاشوه ،امیري شوه، که میري شوه ، که خاني شوه
زما شو، که آفت شو، که ذلت شو که بلا
اوس راسره مات کړه دتاریخ دا ځنځیرونه
ایسته که له لاري تور دامونه دجفا
زه دانسان مور یمه، درنه یمه،آزاده یم
دا دبندګۍ زولنې لرې که له ما

کابل۱۶ر۱۲ر۱۳۵۱

غزل

مینه ددلبر زما په سر لوبې کوي
زړه یې رانه وړی په ځیگر لوبي کوي
زه یو بندیوان دتورو شپو دژوندانه وم
زما په تورو شپو باندې سحر لوبي کوي
کله چې یې شور د خندي خور شي په مستي کې
زما په سړه وینه کې شرر لوبې کو ي
هله چې له سپین مخه چاپیر که هار دزلفو
تور وربځ خوره شي او په لمر لوبي کوي
داسي څپه نشته چې دعشق هوس یې نه وي
شور دلپونتوب په بحرو بر لوبي کوي
زه آزاد مارغه وم ترا نې به مې ویلې
عشق مې اوس په بڼو لو وزر لوبې کوي
هر چیرې چې جگه کړي لایق پیاله دمیو
یار په جام کې ویني په ساغر لوبې کوي

کابل ۶ر۹ر۱۳۴۷

درستم لار

نیمه شپه را وخته کوټې ته یوه نجلۍ
پا که لکه ګل اورمنده لکه هوسۍ
ملا باندې یې ځوړنده دڅڼو توره توره
شونډو نه یې سره بربښنا خوره دخونکارۍ
نبض دځوانۍ یې خوځاوه کمیس په تن کې
هسې چې بهېږي سپینه وریځه په سپوږمۍ
تې یې په زانګو داو سېلو کې ښکته پورته
هسې خوځېدل لکه په موج جوړه هیلۍ
غېږ یې پرانستلې لکه ګل دسبا باد ته
خوله یې له خندانه ډکه کړې وه مستۍ
ستر ګو ته یې میو و ور کړې رنګ دوینو
لېږ راغونډې شوې ،تنګې شوې، خند نۍ
راغلله ورو ورو لکه درنه بېړۍ ساحل ته
تللیې له خپل واکه مستا نه او لېونۍ
ورانه له خندا شوه وې یې ګوره لېونیه
نه به تل ځواني وي،نه شراب او نه شهۍ
وتړه کتاب شیشه را واخله دشرابو
ځغلي زه یې وینم یو په بل پسې ګړۍ
نیسه مې په غېږ کې هسې نه چې خوب مې یوسي
وړی رانه واک دی دشرابو بیخودۍ

ما په شر مېدلي آواز وویل افسوس دی
نلرم توفیق ستا دلبانو د گرمۍ

زه دو چو دښتو لمر وهلی پوندہ یمه
چېرې و چ اغزی، چېرې د گل تازه غوټۍ

شرم راته بربښي چې دې خوله په شونډو کېږدم
ځاري مې د ولس سترگې لا یوه گوله ډوډۍ

زه لا روږدی نه یم په محفل دښاپېریو کې
خېژي مې له زړه نه لا فریاد دغریبۍ

نه ښايي رستم ته چې روان شي دمجنون په لار
زه یو مبارز یم چېرې زه چېرې شهۍ

توکیو ۱۵ر۱۰ر۱۹٦۳

افغان پردیس په کاباره کې

مست شو یو افغان د «توکیو» په کاباره کې
غېږ کې یې یوه پېغله لکه پاڼه د ګلاب
سر یې لګولی و دده په سینه باندې
زړه یې و سپارلی هوسو ته دشباب
ده یې په دوو تیو لګولې وې منګولې
ینبی یې قمار کې هم جنت و هم ثواب
منځ د کاباري کې یو محشر و دنڅاوو
څني نڅېدل، څني لوبېدل، څني خراب
تاو تر سپینو متو حریرونه دلوګیو
تاو تر سرو شرابو تور سیخونه د کباب
شپه به نیمایي وه چې ور یاد شوه خپله مېنه
ونغاړه دردونو، تې چاپېر شو اضطراب
غوږ ته یې نیږدې شول بیا دلوړي فریادونه
یو وړه اند ښښو ترینه ښکه دمی ناب
جګ شو له خپل ځایه نجل یې پرېښوده مستۍ کې
ورک شو ترینه لوری د حساب او د کتاب
سترګې یې د اوښکو سېلابونو کړلې پټې
یو وړله د مینې دنیاګۍ ترینه سېلاب

توکیو ۲ر۹ر۱۹۶۳م

پیغام

اې دجاپا ن خلکو ماراوړي پیغامونه دي
ستاسي جزیرو ته زما دغرونو سلامونه دي
پورې له بحرونو، دا شیا دزړه په خونه کې
اوسي افغانان ترېنه تاو شوي اوچت غرونه دي
داقهرمان قوم اوږد ماضي لري ،تاریخ لري
ډک یې له میړانو دهر عصر کتابونه دي
چا چې پورته کړیې په ا شیا کې دتېري توره
دوی ترېنه غوڅ کړي ورمېږونه او لاسونه دي
زړه یې دزمري،نظر دباز، یرغل یې تندر دي
وړي فا تحا نو ترې لحد ته ارمانونه دي
خاوره دغیرت ده ترېنه جار شمه لوګی شمه
ثبت یې په هر ګام کې دتاریخ انقلابونه دي
ما له هسې خاوري دجاپان غیرتي ولس لره
ځان سره راوړي دوروری تازه ګلونه دي
دا ګلونه څه دي دوروری برابری بوټي
دا دافغانانو ددې عصر شعارونه دي
موږ له نړیوالونه دوستي غواړو وروري غواړو
ځکه مو پرانستي هرملت ته دزړه ورونه دي
شرم دی انسان ته چې جنګېږي له خپل ورورسره
هر څاڅکي دوینو کې فتنې دي، آفتونه دي
واړه سره یو دي، سره ورونه دي ، ملګري دي
ټول بشر یوه ونه،ملتونه یې ښاخونه دي

توکیو ۲۸ر۸ر۱۹۶۳

غرونه او سلامونه

والوتمه والوتم ، دغرو له څوکو والوتـــــــــــــم
راغلم دڅپو او توفانو سمندرونوتـــــــــــــــه
ستر جیحون مې پرېښودچې ټکرې خوري له غرو سره
ځان مې که گوزار دسمندرو ټکرونـــــــــــوته
زه وم الوتونکی دکمرونو، لامبوزن نـــــــــه وم
باز ومه دغرونو توفان راوړم دریا بونو تـــــــــــه
نه لري او نه لري دغرونو نښه نه لـــــــــــــري
هر څومره چې ځیر شمه اوږدو دساحلو نوتــــــــــه
هره ورځ فوجي ته رسوم دهندو کش ســـــــــلام
وړمه دلویانو پیغامونه پیوندونوتـــــــــــــه
یو وخت کې غوړېږي دفوجي او هندو کش گــلان
یوبه سم گلونه دجاپان خپلو گلونــــــــــــوته
جوړې به غونچې کړم دفوجي له سلامونونــــــــه
کې به ږدم غونچې دخپلو غرونو قدمونوتـــــــــــه
یوبه سلامونه دبزگرو شم بزگـــــــــرو تـــــــــه
گوا کې درناوی دپاکو زړونو پاکو زړونوتــــــــــه
جوړ به دگېشا دزلفو تار نه ربا بونه کـــــــــــړم
وبه ښیم دود د ولسونو ولســـــــــونوتـــــــــــه

توکیو ۲۵ر۸ر۱۹۶۳

دجاپان سباوون

په جاپان باندې چې خور شي سباوون
زما له زړه نه را چاپېر شي موج خون
هرې خوا ته چې خو ځېږي دلمر لونې
لار وهي زما په زړه یا په لړمون
نه په دود د سره پوهېږو نه په ژبه
نا هیلي ده ثمره زما دیون
ما وې نن به ګوندې راشي زما کورته
سره پوه نه وو راغلې وه پرون
پاس په ستر ګو به مې کېنوي که پوه شي
جاپانۍ زما دمینې په جنون
دلته لرې دجاپان په جزیروکه
را چاپېر دی غم دخلکو دژوندون
یا به سر ورباندې کېږدمه پوهېږم
یا به ودروم په پښو ویده پښتون
له ځیګره مې دوینو فوارې ځي
چې را یاد شي خپل ځوانان هغه جبون

نیکو . جاپان ۱ر۹ر۱۹۶۳

انتخاب

په لمبو لمبو اورونه دشبـــــــاب   را کې مړه شول د هوډونو په حساب
ما هرڅه له خپل وطنه قربانې کړل   هم دغه و زما دعمر انتخـــــــاب

ما هېر کړه

ما وې نجلۍ لېږه ستنه شه ځکه
خدازده چې بیا سره پیدا کودلې
د گولو څانگه را کړه شوه په ما
په سوې سا یې ویل ولې ولې ؟
ما ویل با زیمه د لوړو غرونو
آخر به الوزمه پوه شوې گلې
زه یم دغرو د دریابونو نه یم
بېځایه مه کوه دا هلې ځلې
دغم وریځې پې خورې ورې شوې
لکه ما شوم یې راته وژړلې
ته خو به والوزې د غرونو به شې
چاته پرېږدې دغه ما غمځپلې ؟
ما ویل هو دژوند تقدیر دي دغه
غم دمردانو ، مرد دغم دی نجلې
زه یم دغرو دسمندر به نشم
څه وکم بېلې دي دبرخو تلې
رانه چا پېر دي دوطن خوبونه
دغرونو مینه مې دو کاږي ولې
زه هم، وطن لرمه ولس لرمه
ماته په لار دي ډېرې ستر گې هلې
وزر مې سوځي دپرواز په هوس
گر زېدی نشم اور مې اخلي تلې
هېر که ما هېر که ، لکه هېر خوبونه

خدا زده چې بیا سره پیدا کو دلې!

توکیو ۵ر۱۰ر۱۹۶۳

اې زما ورانه وطنه

د سوچي (۱) په سا حلو کې را په یاد شوې په فریاد شوم
اې زما بد مرغه ولسه ، اې زما ورانه وطنه
دلته ژوند دی ، دلته خوند دی،دلته شور ، دلته نشاط دی
حوري گرزي ډله ډله، هیڅوک نشته بې مینه
په دې ښکلو ښکلو سیمو دانسان لاسونه خوځي
غرونه شنه ، باغونه سره دي، ټوله ځمکه ده چکنه
هره پېغله چې تېرېږي ، یوه لیلاده یوه دنیاده
که را غبرگه یوه ورېمه شي ، ته وا راغله له ختنه
تور دریاب لونې ځگونه ، ساحل اخلي ټکرونه
سپین مرغان ور باندې ښوري، شنه فضا ور باندې پلنه
د دریاب دزې په شگو پېغلې نجونه کتار ناستې
هسې لامبي لکه بطې زده یې نه وي الوتنه
هر یو موج چې را پیداشي ،سر را جګ کړي بیا په شا شي
ځپې تللي دي له واکه، کړي د نجونه گوېږنه
څوک لمبېږي، څوک نځېږي، څوک خواله کړي یو تربله
څوک را گرزي په باغونو، څوک گلان وړي له چمنه
د تمام ساحل دپاسه ، د موزیک ځپې خورېږي
ځوا ن روسي کمپوزر وړی دامیدا ن له بتهوفنه (۲)
په فضا کې یو ځای شوی بوی دعطرو له شرابه
په ځپو کې یو ځای شوی تور دریاب له سیمین تنه
څوک ړنگېږي، څوک جگېږي، څوک جوړه ځیني یوائې
دچالېځه، دچاغاړه، دیوه لاس د بل لمنه

دچا شونډې په شونډا نو، دچا زلفې په چشما نو
آزادي ده ، کامراني ده ، څوک له چانکه پوښتنه
مگر زه غریب تنها یم، نه نخیږم، نه څوک بیا یم
نه د کاریم، نه د ښکار یم، نه مې زړه شته نه مې ینه
که نېشه شم که گوشه شم، را یا دېږې درته سوځم
درته سوځمه درجار شم ، اې وطنه بې څښتنه
دسوچي دگلو سور رنگ، سرې لمبې دي را تاوېږي
نه آرام شته، نه قرار شته ، په گرزا په کېناستنه
زه د کوم زخم دوا شم ، زه دچا په تسلاشم
ستا په کار کې واک وتلی، هم له سره هم له تنه
نه چا بوټی درکې شین که ، نه چا جوړ درته ماشین که
حاکمان کوي حکمونه، تاجران کوي شکونه
په ځنځیرو یې تړلی، په سمومو یې لړلی
دود دې وزي له چمنه ، ځوځ دې خېژي له سمنه
په کابل او په زابل دې ، دنفاق اورونه بل دي
لور خپل مورته په زړه غله ده ، زوی له پلاره کړي وهنه
څوک ناروغه څوک په لوږو، څوک په وررږو ، څوک په سپږو
ټول ژوندي دې بې پرتوگه ، وا مړه مړه دې بې کفنه
نه ورشو شوه دشنېليو،نه پټي شو ل د لښتيو
نه شپونکی موړ شو په غوښو، نه بزگر موړ شو له نغنه
ستا دپاک آسمان دلاندې، ټول جهان ویران ویران دی
ټول جهان ویران ویران دی، زه به کومه سمومه
زما دې لوړه وي په مینه، دافغا ن په پاکه وینه
نوی زړی به رسیږي ، زما په وینو به شي ونه

گام به و اخلمه میدان ته، سر به کېږدم امتحان ته
ستا په لورې به در ځمه ، که شي لار دستنو ستنه
ستا ویده به را بیدا رکم، ستا لار ور کي به په لار کم
ستا دغرو ویده با زان به، را اوچت کم له دمنه
اور به بل دآزادئ کم، بیا په خپله به پتنګ شم
خپل ژوندون به ترې قربان کړم خود به کړم دعشق مننه
ترهغو به لاس وانخلم څو په غرو کې دې رڼا شي
اې زما غریبه ولسه ،اې زما ورانه وطنه

سوچي ۱۱ر۶ر۱۹۶۴

(۱) د تور سمندر ګي په غاړه دروسيې یو ښار
(۲) بتهوفن (۱۷۷۰-۱۸۲۷) دجرمني د کلاسیک موزیک یو ستر مصنف .

مایا کوفسکي (۱)

په مسکو کې د گور کي د کوښې خوا کې
مایا کوفسکي دریږد لی لکه غر
ملتونه دشورا ورته ولاړ دي
غوږ ولی ستر مسکو ورته وزر
خپل هدف ته هسي ځیر دی ته به وا یې
په ښکار نښتی دی دوږي باز نظر
هو مره دروند هو مره ډاډه په ځای ولاړ دی
لکه و نیسي خوشحال خټک خیبر
چې کلونه څو تېر پږي دی لوییږي
زمانه وربانديې نلري اثر
پخپل یون کې یې آسمان له گروې ونیو
له تقدیر سره یې و واهه ټکر
په حرمت مې مغزی هیچاته کوز نشو
مگر ده ته مې کوز یږي مغرور سر
په عالم کې یې دسولې پیغام خور که
ورور ولي ته یې راو باله بشر
مگر ته اې ستر انسانه، اې شاعره
تابه ستایي څو شاعر شته څو اثر
څو دنیاوي ستا پیغام به ژوندی ساتي
ستا اشعار ، ستاسرودونه، ستا هنر

زما له زړه را اچتېږي داچې وايم
ما يا کوفسکي درېد لی لکه غر

مسکو ۳ر۷ر۱۹٦۴

قلندر شاعر

بيا دزمانې ډمې اخيستی نوی چنګ دی
لاس کې يې نيولی دبادې په ځای کې بنګ دی
بيا په غرو رغو باندې خور شوی دبهار نسيم
غوږ نه مې چاپېر دجنکو دزلفو زنګ دی
چاباندې چې لګي دراتلونکې پسرلي نسيم
دغه زوړ جهان يې دزندان په شانې تنګ دی
سين چې له ډبرو سره سر وهي په لاره کې
ښيې په ښکاره چې حرکت پخپله جنګ دی
زه د شلم قرن قلندر غوندې شاعر يمه
زما بوسه په ټولو جنکو باندې قلنګ دی

کابل ۲۵ر۱۲ر۱۳۴۵

د سبو پېټی

لاره کې موټر په يوه ببوزله ماشوم راغی
ووا هه موټر له ځایه لس گزه گزار شو
ودرېد گړندی لکه خوني لېوه پسه ته
راغی ترافيک يو څه مبلغ ته تمه دار شو
يوه شېبکۍ وروسته ماشوم خلاصې کړلې ستر گې
ودرېده ،بې واره پــــه ژړا او په کوکار شو
ماوې گوندې ژاړي خپلو وينو او زخمونو ته
ده نا څاپي پرا نيستلې شونډې په گفتار شو
څه شوه خدای دپاره هغه زما دسبو غوټه
پلار به مې پې مړ کړي که خبر زما په کار شو
کله چې يې ستر گې په پا شلو سبو را غلې
هڅه يې ور وکړه بيا په ځمکه را گوزار شو
وې ربړدېدي گوتي په خاپوړو ور نيږدې شو
غېږ يې ترېنه تاو کړه په سبو باندې هوار شو
وينې يې لښتی شوې په ماشوم صورت يې راغلې
توی شوې په سبو ، دسبو پېټی پې خونکار شو
ما چې په ژړنو ستر گو ولیده دا لـــــوبه
زړه مې له نړۍ او نړیوالو نه بېزار شــــــو
يو په بېکسۍ کې وږی مري دموټر پښو ته
بل په بېکسۍ کې خلک وژني او سالار شو

اې په زرو مستو لیږ. راکوز شئ چې د ا فقر
ستاسي دچړچو په قیمت خلکو باندې بار شو

کابل ۱۵ر۸ ۱۳۴۳

له زمانې سره یو ځای

تښتي شپې او ورځې ژړېږي نوې زمـــــــانې
ځغلي زما له خولې ور سره سمې تـــــــرانې
لېږم له هر گام سره لښکر د ارمانونـــــــو
ساتمه را تلونکو ته درزم نشـــــــانې
لوبم لکه باد دسباوون دیار په زلفـــــــو
غواړم ماتولو دځنځیر ته بهـــــــانې
هر آواز چې جګ شو دمر دانو له مرۍ نــــــه
رېږدي یې له زوره زړې شوې بتخـــــانې
را شئ چې د میو دریا بونه را روان کـــــړو
نوي یاران نه مستوي دغه میخـــــانې
ځغلم د زمان له قافلو سره په مخــــــــه
ودي کړي رقیب څه یې چې خوښه وي کانې
سر که رانه پرې شو مابخشلی دی په جنګ کې
نکړي سربازان له د ښمنانونــــه مـــــانې
لري کړه صیاده داعبث دامونه لــــــومې
زه یرغلي بازیم رورږدی نه یم پــــــه دانې
هرې زلزلې سره په غرونو دوطـــــن کې
زماد زړه له اوره پورته کـــــېږي زبانې
مه یې وېروه لا یق دسر په سودانـــــــدی
هسي خدا یږوغواړي سر بازۍ ته بهـــــانې

کابل ۲۹ر۹ر۱۳۴۵

بو لله دپسرلي هر کلي ته

غرونو باندې پلنې شوې وريځې دنيسان
مځکې باندې اوري مرغلرې دباران
مستشول بيا چړونه په نغمو کې دزر کانو
خوځې کتارونه بيا دزاڼو په کسمان
هره ترانه چې د درياب له څپو وزي
پو کړي په بېځانه دنيا گۍ کې نوی ځان
خاندي په ډبرو څراغونه دلاله
وزي له سپېرو خاورو گلونه دريحان
سپين گلان په شنه مرغه کې برېښي زما له ستر گو
شپه کې دمستط ده شنه اسانکې کهکشان
هر څاڅکی دوينو مې لمن لمن گلونه شول
رگ رگ کې مې خوځي دشعرونو بلبلان
وربځې چې کتارې شي دغرو په ديوالونو
ته وايې چې خوځي په افق کې سپين وښان
شور چې شي دتالندې غوړوته هسې رسي
ځغلي په اسمان کې يرغلگر جنگي اسان
سم شول په سارا باندې دگلو چپاوونه
وخاته په تړو دريدي گلو سپايان
غشي دلمر اوري له کړکيو دوريځو
شنې زرغونې واخيست له رستم څخه کمان
جوړ کړل پسرلي له نسترن نه سپرونه
وايسته له تېکې سوسن توره داحسان

وربځې په افق کې سرې سکروټې شوې داور
تاو شوه استالف نه سره لمبه دارغوان
سپین د واورې الوزي دغرو له سر او ږیري
زوړ چونغر بدل که لمر دمینې بیا په ځوان
تالو کې خورې شوې دشپونکي دشپیلي څړیکې
بولي طبیعت ته گوشه گیره شاعران
رسي دبزگر ستومان زړگي ته نوې دمه
خوځي په رگو کې دشپانه نوی ارمان
اوښکو دباران ته دبرېښنا خوله خند نۍ شوه
زوړ جهان تکرار که داضدادو امتحان
ویلي الماس څاڅي دتاکو له غوڅو څانگو
گلو ته نذرونه دشرابو وړي رزان
ته اې زما یاره ولې گرزې لرې لرې
راشه چې سیندونه دخنداوو کو روان
زه به دخپل زړه بلبل راضي کمه چې در شي
خیر که په سینه باندې دې رپي دوه بازان
جار به دا بلبل ستا دبازانو تر مستۍ کم
جوړ به بل دده له فریادو کمه جهان
وخانده چې وسپړي غوټۍ ماشومې شونډې
وناخه چې مست شي هم زمین او هم زمان
ما باندې خوره که یوه خیمه دتورو مشکو
یو ځلي خواره که په پالنگ زما زلفان
زړه که دې دښکار مینه لري زما دلبره
غشي دبڼو زما سینې ته که نشان

مه گوره اوبو کې هسي نه چې ستا له مخې
ډوبه زما دمينې دنيا گۍ شي په توفان
ما له دې ساړه قالبه وبا سه دور ځو
مست مې که، بېخود مې که،قربان مې که تر ځان
شور راکه، گداز راکه،قدرت دسربازۍ راکه
ما ته هم طبيب شه، هم دارو شه، هم درمان
ومې منه،زړه راکه او يار دتورو شپو مې شه
مى شه، پيمانه شه، زما تن شه، زما ځان
ومې سوځه،ومې رټه، خاوره دسارا مې که
کاشکې سپېلنى شم او له تا شمه قربان
گل مې که، بلبل مې که،شانه دخپل سنبل مې که
او يارہ ! له خپلې بېدردۍ يمه ستومان
داسي بېدردي چې سوځي سوځي مې هلهو کې
داسي بېدردي چې سړوي زما فغان
داسي بېدردي چې زما له مينې سره لوبي
داسي بېدردي چې زغماى نشي عاشقان
يو ځلي دې سترگې زما په زړه که هسي خښي
واورم فريادونه کې دننه دانسان
هله به بيا وبولم دژوند خوږې سندرې
وبه شرنگومه جرسونه دکاروان
سمه به گرمي کړم دنغمو په مړو ايرو کې
مست به کم سيندونه سپېره غرونه به لړزان
وربه ماتو زړونو ته پيوند کمه دهيلو
وربه مړاووهيلوته گرمي کم جاودان

متې به مې روغي کم له تيږو دپولادو
سر به حادثو ته کم داو سپنې سندان

دې لوخو پټو کې به خواره دعشق گلان کمه
خپل ښکلي وطن ته به جهان کمه حيران

شپوله به دگلو په عطرو کې لېونۍ کمه
بېل به کم دوريو له رمې ځخه لېوان

اوري به خوښي له کاڼي کاڼي ،بوټي بوټي
سم به شي له هيلو دزلمو سره زمان

يوبه سي سيندونه له دې غرو سمندرونو ته
زموږ دورورولۍ او ديووالي داستان

مست به سمندر شي له تودو بشارتونو نه
وبه نځوي په تورو تلو کې کبان

بيا به دځپو هاتيان ورولي په غېږو
وبه خوځوي زموږ په فخر کې توفان

هله به وما ناکامه اوښکې مرغلرې شي
هر داغ دسينې به مې ياقوت شي درمان

هره ترانه چې دلايق له خولې نه وزي
وايي حماسه دعظمتونو دافغان

کابل ۷ر۱ر۱۳۴۱

بولله دوطن په ماتم او پرتم کې

بيګا خوب کې را ښکاره شوه دخوشحال د منځو سيمـــــه
له ليمو نه مې روان شول په څپو څپـــو رودونــــــــه
اورا خيسی و شنېليو د مردان په پولــــــــه پولــــــــه
اوربدلي ترې سکرو تې، جګېدل ترېنـــــه دودو نــــــه
دپنجاب له تورې خولې نه، شنې لوخړې غړو سکه غړو سکه
تو يېد لې پېښورته ، وې يې نيســـــه اې پښتونــــــه
هره ونه فرياد ي وه، چې زه سوځمـــه زه سوځــــــم
له هر وره هرې کړ کۍ نه ، چاپېر شـوي وو اورونـــــه
دوطن په شنه لمن کې ، په هر باغ او هـــــر چمــــن کې
بهېدل داور سينونــــه ، جوړېـــــد ل کې تنــــــرونه
دپښتون په برخه جنګ شو، خپل وطن ور با ندې تنګ شـــو
دننګيا لو په کـــور راغلــه ، د لـــو تمـــارو چپـــاوونــــه
دمير ويس مرۍ ته لاړې ، د ګر ګين خوني منګــــــــــولي
دغوتۍ هيلو ته سيخ شول، دخزا ن ســــاړه بادونــــــه
دايمل په غيرت خاندي ، دپنجاب دغلام ستر ګې
دبا باله نغري باسي دپښهون عصمتۍ جونه
دلنډي له سينې وزي دغضب تکې سرې کو کې
دخيبر په زړه کې ايشي دپېريو کساتونه
دپامېر په څوکو څاڅي دالماس له تورو لوښکې
بله نشي له دښمنه ماتووبه غلافونه
دهېلمند دڅپو وښې، له غضبه ګوښې ګوښې
سره ځغلي لکه وريځې، سره اوړي لکه غرونه

ا با سین چې لا ا سیر دی، پښه تړلی په ځنځیر دی
اوس تر زغرو لاندې ناځي، جڅوي تور ځنځیرونه

دابه کله پای ته رسي داومور دپېغور عمر
دا به کله را النډېږي دا زمور د کور غمونه
دا به کله را نړېږي دغلیم دظلم بارې
دا به کله پورته کېږي دا زمور سره بیرغونه
دا به کله پای ته رسي د پښتون ناپایه چیغي
دا به کله تمامېږي دا کیږدۍ ستړي مزلزنه
دا به کله پای ته رسي دا زمور دخلکو منډې
دا به کله او چتېږي دا لوېدلي ټیټ سرونه
دا به کله را پارېږي دا زمور دغوسې تریخي
دا به کله را پاڅېږي دا زمور خره غیرتونه
دا به کله را ټولېږي، تر وطنه به جارېږي
دا ددښتو دلمر سوي،دا دغرو رغو پسونه
څو به دغه تور پنجاب وي، زمور په وینو به سیراب وي
څو به دوی وي او حکمونه، څو به مور او زندانونه
څو به دغه مودودي وي، ورسره به مردودي وي
څو به داملا او ملونه ، څو به دا دم او دامونه
څو به دغه پېښور وي ،پښتنو ته به سقر وي
پنجابي ته به جنت وي، پکې جونه او جامونه
څو به دغه اباسین وي ، له غمو به یې زړه شین وي
څوبه دې جنګي خیبر ته ور په بر خه وي شرمونه

اې د لو ننګو ککرو ! چېرې خاورې شوئ دخاورو
د خوشحال په شناختو ګرزي داورنګ دزوی اسونه
دتاريخ مېړني چېرې؟ تېغ يې کوم ، لښکرېې کوم دی
دافغان په نامه چېرې ، هغه ځغا ستې او ننګونه
ګرمي تللې ده له لمره ، پښتو تللې له خيبره
په تيرا راخورې شويې، سرې شپې ساړه کلونه
په دې خاوره کې ګرمي وه ، په دې خاوره کې مستي وه
په دې خاوره کې نغري وو، په دې خاوره کې دودونه
له اټکه تر چترا له اوس ختلې سا له سيمې
نه يې ژوند شته په هډو کې، نه يې خوځنده نبضونه
اوس چې دلته کوم پښتون دی، ښه مريی دی ښه زبون دی
نه يې زړه کې عشق دتورې، نه يې سر کې هوسونه
داچې لوړې يې شملې دي، د کلدارو يې اسرې دي
دافغان په ننګ څوک نه کا، نه جنګونه نه مرګونه
اوس دبست په تاق کې خوب کا دسارا ستړې ګيدړې
دزرنج په شګو نا ست دي دوحشي لېوه پلونه
اوس دغور په غرو کې ورکې دغورې زمريو ځالې
اوس دبلخ خاورو خوړلي هم يما هم يې توغونه
دمحمود په ښار خوره ده دتاريخ دمرګ بړستنه
نه پيلان، نه يې لښکرې، نه ارم ، نه يې رمونه
په باميان دآسمان سترګې تکې سرې لا له غضبه
د بودا مخ پسې تورې لا داو ښکو غورځنګونه
د چونغر په لمن ورکه دکوشان د دور ښښه
موتې خاورې ټول ښارونه، څو سکروڅې ټول قصرونه

بر دغور دغرونو غاړې ، بې غروره بې سروره
جام له شرمه ځوړند کړي هریرود ته خپل غوړونه
غرجستان چې ویرانه ده، کې ویده لا زمانه ده
شرمنده لوړو بادوته ، دبا با دغرو سرونه
بدخشان لوړې وژلی، انسا ن وړی، حیوا ن وړی
څه که غرونه یې سره زر دي ، څه که که تیږې یې لالونه
اې آزادو خلکو څه شوئ؟هوډ مو څه شو، ننګ مو څه شو ؟
کوم دي کوم دي یرغلونه، چېرې چېرې مرچلونه ؟
کله کله به ناره شي ، تکه سره به تاتره شي ،
داټک لمن به سره شي او آزا د به شي مریونه ؟
دا جنګي مارغان به چېرې ، خوروي دبرې زیرې
دا آسمان به کله پوښي داورونو درمندونه ؟
دا به کله راځړېږي دغضب دتوفان وربځې
دا به کله ترې اوربږي سرې سکروټې تندرونه ؟
دا به کله کانې چوي، دابه کله غرونه خوځي
دابه کله تکه سره شي داسمان دا نیلي خونه ؟
دابه کله غبشي ولي تر برېښنا چټکې ګوتې،
دابه کله تورې باسي دپولادو مړ وندونه ؟
دا به کله لاره وزي دراڼه جهان پر لوري
دابه کله پخلا کېږي رټل شوي ارمانونه ؟

اوس خو وخوځه له ځایه چې د اور لمن ته رسي
په نغري نغري دې اوري دپیریو لعنتونه

ستا دتورې باچا خان شو دپنجاب دخندي خلی
ته لا څه ته منتظر یې نور به څه وي ذلتونه
که اورنګ دی که فرنګ دی ، دواړه یو دي، واړه یو دي
که ایوب دی که بوتو دی دهماغه خره غوږونه
توره وباسه له تېکې چې ریښتونی یې باور شي
ستا په ننګ او په مېړانه ، ستا په توره اې پښتونه
هره لاره ورته نیسه ، هره تیږه ورته ښاره
هر ګودر ورته ګرداب که،هره ورځ ورته کلونه
باندې ویې شلوه خېټې، ترېنه ویې باسه سترګې
پې ور ویې ځپه ژامې، پې ورمات یې که غاښونه
سمه غر ورته سنګر که، نا پا یاو ورته ګودر که
پرېکوه ترېنه لاسونه، غوڅوه ترېنه سرونه
هرقدم ورته درېږه، هره لوېشت ورسره وژنه
چې په مخه ورا دا شي دپېړیو تاړاکونه
د کبرونو کنډولی یې تورو خاورو کې نسکور که
چې را پرېوزي له مستۍ نه، چې را کوز شي له جنونه

زه دې خپل وړه ته حیران یم، دې بې وسه وطنپال ته
ته به وا پې اجاره دي ، ددې ټول وطن غمونه
دشاعر زړه خو شاعر وي حسن غواړي شراب غواړي
جوړوي په تصور کې دخپل خوښې جنتونه
کله رغړي پاس په ورېځو، دسپوږمۍ دشودو جام کې
یا دیار په توده غېږ کې په سر اړوي اوړونه

دشاعر دنیا خو هسي یوه رنګینه دنیا ګۍ وي
دا په تا ولي رالام شول ټول دردونه او رنځونه

اې وطنه زما تنه دا دتا دمینې کار دی
چې راسم یې کړه کوګل ته دا دوینو سېلاوونه
ته زما دعمر خوند یې، ته زما دزړه خاوند یې
ما ګاللي ستا لپاره څه چې دي ټول کړاوونه
ما چې هر چېرې خندلي په مستۍ کې ستا له شوقه
زما خولې ته راسم کړي ظالمانو خپل سوکونه
ما چې تا باندې ژړلي، ټولو سپو راته غپلي
ستا په سر راته څېرمه دي دسپکیاوو تعذیرونه
که هر څو په تا ځوریږم له دې ځوره نه مړیږم
ستا لپاره یې زغمای شم څه چې دي ټول کړاوونه
زما په ټول وجود خورې دي ستا دمینې دلمر وړانګې
زما په پله پله کې بهیږي ستا دمینې شرابونه
ستا نسیم دلوړو غرونو ځان پوکي زما په تن کې
ستا ددښتو د باران بوی مستوي زما رګونه

دا وطن دې تل اباد وي، دا سنګر دې تل ازاد وي
پکې خوځې دې وریځې، کې بهیږي دي سینونه
پکې پلنې دې رمې وي، پکې ډېرې دې ګلې وي
کې دې څرې سور کۍ وښې، کې دې ځغلي سپین اسونه

کې دې ښورې دلمر وړانگې، کې دې ناځې دگل څانگې
کې دې ځلې رڼې پرخې، کې دې مست وي شنه رودونه
د آسمان خول دې رنگين وي، دبېديا څادردې شين وي
لنگوټې دغرو دې سپين وي، سورانسان سره هدفونه
توره وربځ دې نقا شي کا، مسيحا دې جما شي کا
زمرد دې فرا شي کا ، رشک چين دې شي دښتونه
د افق لمن دې سره وي، په دې غرونو دې خوره وي
کې دې الوزي بادونه، کې دې پاتي وي يا دونه
دا يادونه د ننگونو، دا يا دونه دجنگونو
دا خورې ورې کلاوې، دا اوچت اوچت برجونه
دا دسپاندو بوي بېدياکې، دا دنجونو شور په وراکې
دا جلگې جلگې ملکونه، دا هوار هوار رغونه
دغه جگې جگې تړې، دغه غرونه دړې وړې
دا بهان بها نده لړې ،دا څپان څپا ن خوړونه
دا په واورو پټې څوکې، دغروب دلمبو نوکې
دا ځنځير ځنځيري غاړې ، دغه نيغ ختلي غرونه
دا غونډۍ غونډۍ دخاورو ،دا پوټې پوټې دشگو
دغه ځوړې څوړې تيرې، دا پوړۍ پوړۍ کمرونه
دا دتالندو سندرې ، دبلبو مـــــــــرغلـــــرې
دا ببر ببره بوټې ، دا حشي وحشي گلونه
د سپوږمۍ په ښکلې شپه کې، دچوپياوو په سينه کې
د وښانو کاروانونه، دشپېليو آوازونه
دغه شنې بخملي ښېځې،دا په غرو څپرې وربځې

دا چمن چمن گلونه، دا رنگین رنگین لاشونه
دا سند رېږي دپوټيو ، دا شفتـــــلې د پټيــــــو
دا لښکري دغوټيو، دا بخمل بخمل چترونه
دريدي توفان په راغ کې، دګلاب مستي په باغ کې
دا دنيا دنيا رنګونه، دا دريا دريا عطرونه
دغه ښويي ښويي پرښې، پې خورې دبېښنا کرښې
په ډبرو کې پړقونه، په پړقو پسې ټکونه
همدغه زما وطن دی ، ځما ځان دی ځما تن دی
له ده بل زما اورونه، له ده رنګک زما عشقونه
دی رڼا زما دسترګو، دی طاقت زما دغبرګو
دی زما دژوندون شومه ، له ده روغ زما فکرونه
له ده جوړه زما وينه، زما ژوند او دده مينه
له ده پلنې دا سند رې، له ده پورته دا شعرونه
له ده جوړ زما بنياد دی، هم مې پلار هم مې اولاد دی
ده ويده کړه اجدادونه دی به روزي اولادونه
ځوژوندی يم دی مې کوردی، بياچې مړشم دی مې ګوردی
زما تن د ده له تنه ، زما هډ د ده هـــــډونـــــــــــــه
زه که سايمه که تن يم ، سر تر پايه دوطن يم
زه وطن يم ، زه وطن يم، زه يې سين ، زه يې موجونه
ځو همدی زموږه مل وي،دنجات ډېوه به بل وي
دی قوت زموږ دمنهو، له ده جګک زموږ غړونه
زه همدغه قبله ستايم ، دا لمنځمه دې ته پايم
دا وزر زموږ دهځو، پې ژوندي زموږه زړونه

د«لایق» دسینې اوره خپل نغري کې لېونی شوې
ودې نه ښوول نړۍ ته، دوطن د زړه داغونه
لاکېږدۍ هغه کېږدۍ دي، چې پې تېرې سل پېړۍ دي
پېځول لا دوزغنو، دکوچي لاهغه خونه
داانسان باید آزاد شي، یو ځل وخاندي او شاد شي
داهېر شوی باید یاد شي، ظالمان شي سرنگونه
لاگا لي يې له ناکامه، له آغاه تر انجامه
دړانده آسمان ځورونه، دکاږه حاکم ظلمونه
دغم ځلي باید وران شي، پې ورسم یاغي توفان شي
وحشي خان عاجز انسان شي او هوار شي لوړ ترجونه
دکلاله لوېشتې لوېشتې، شي دزور کمبله ټوله
شي ټا ټوبی دبزگرو، بزگران شي سره وروڼه
دغنمو طلایي سین، دملاک دزړه هلاک شي
یو ځل وخاندي بزگرته دا سور سین سره يې موجونه
دکښتو په سره دریاب کې سمه سا واخلي دا سوی
شپېه وغوړوي لمر ته خپل آزادتن ا وهډونه
دموگرو په تیاره لار بربېښنا وغځوي مزي
په نامېندو زړو خواره شي دامید زرین وزرونه
دبزگر دژوندون ځاله ډوبه ډوبه شي خوښۍ کې
پکې ډک شي تش جامونه، پکې تش شي ډک خمونه
داویرجن ماښام برات شي ،داغمجنه ورځ اختر شي
په دې وچو دښتو راشي دشنېلیو دریابونه
دجوار ډوډۍ لنده شي دعزت په سپینو پیو
لېږ روښانه شي لېږ پاکه دپېړیو ره خونه

زيار ايستونکې را بيدار شي، په رازونو خبر دار شي
همغوی جوړوي لارې، همغوي باسي پلونه
هر پاڅون يې آبادي ده، هرغورځنګ يې آزادي ده
هرآواز چې راوباسي، غورځوي تور زندانونه
له دوی بل چېرې چې اوردی،له دوی جګ چېرې چې شوردی
يې تو ده فضا دځمکې، يې راڼه واړه ښارونه
دوی ضامن دآزادۍ دي، معماران دآبادۍ دي
په دوی ګرم سنګرونه، په دوی ښکلي نهضتونه

کابل ۱۵ر۴ر۱۳۵۳

د زردشت د ښار پسرلی

بیا د بلخ په شنه ور شو کې، دلاله په درمندو کې
ده ور کړې لېونو ته د بهار ساقي بلنه
بیا بان خوله خوله دی ، د تازه باران له او ښکو
د وږمو سپېڅلي سين کې، دغوټۍ جامه نونه
غوړولی په سارا کې بهار فرش درنګینه وو
زړه ځمکه ځوانه شويي هرقدم چکن چکنه
دبخدي په کنډوالو کې ګام په ګام د ګلو شور دی
شرنګوي د ګلو پاڼې دعاشق نسيم لمنه
وربځې ګل شي بیا سنبل شي د مارمل دغره په ټنډه
ریدي خېژي په بامونو ، خاټول وزي له دمنه
له رنګین افق نه اخلي جادوګر ما شام مچکې
په پستو پستو وږمو کې عقل وړي له عقل منه
لمر چې کوز شي ډوبېدو ته ته به وايې داورتوپ دی
یا عاشق زړه دغروب دی، را وتلی دی له تنه
یا دسرو ګلو له موجه رابعې راپورته کړی
د وفا په وينو لژند خپل یاغي سر له کفنه
ته به وايې له آسمانه اوربدلي سره ګلونه
یا مجنون ده غوړولې په شنبليو خپله ینه
یا سره توره دچنګېز ده را وتلې بیا له تېکي
چې خوټېږي زړې وینې په بخدي کې لاترننه
یا لمبه دنوبهار ده دلاله په اوغلو کې
یا زردشت په سجده پروت دی په سکروټو کې دننه

یا سرې وړانګې له جنته یزدا ن لوني پر ګلونو
یا توی شوی پر جهان دی جهنم له اهرمنه
دسرو ګلو شا ته ښکا ري دا البرز بخملي ناوې
لکه پېغله چې پرته وي دوصال په سره بړستنه
پاس له څو کو را شېوه دي تورې وربځې ړنګې ړنګې
لکه پرې چې ږدي په تیو خورې څنې شل کلنه
په بېدیا کې سره خاندي سپین ګلان له سرو ګلانو
په باغو کې لاس تر غاړه بنفشه له یاسمنه
شنې غونډۍ په ګلو ډوبې ، پې خورې زیړي پټارې
ته به وایې زیړ قیطان دی دپسرلي په شنه چپنه
په دې ښکلي شنه وطن کې، ددې خاورې په لمن کې
کا شکې ګل دبیابان وای یا دشنو درو یوه ونه
یا باران دپسرلي وای اوربدای په ترږیو ځوځو
جګېدای له هره ځوځه دغوټیو یوه ونه
په دریاب کې یوه څپه وای یا په وربځو کې لمبه وای
دغو مړو ته مې ښوولای د ژوندیو خوځېدنه
جګې جګې ساقي راکه، سره اورونه مهیا که
مرور یار را پخلاکه ،چې پې وچښو یو څو منه
ورکوه یې ورکوه یې،مستوه یې مستوه یې
خندوه یې خندوه یې، له سپېدو تر ماخوستنه
تشوه دخم اورونه،تودوه ساړه جامونه
چې دا یخې شپې یونسي، سور ارمان له ا رما نجنه
چې دمیو په مستۍ کې داجها ن لمبه لمبه شي
چې دسرو ګلو په سین کې دا فضا شي سره بخونه

چې دسر له سودا خلاص شي سودايي دتورو زلفو
چې دعشق په سوي اخته کا دمطرب سينه دننه
گوندې نوي کړي تارونه دزاړه رباب په ستوني
گوندې سر کړي په نغمو کې يوه نوې ازموينه

بلخ ۱۲ر۲ر۱۳۵۴

وطن ته

اې وطنه زما دماشومتــوب
زما د ناپوهۍ او لېونتــوب
زما د بد مستۍ د زلميتوب
زما د بېخوبيو دآ شـــوب
اې وطنه زما !

فکر مې د تا دغرونـو بـا ز
مينه مې دتا د رګــو ســا ز
شعر مې د تـــا دز ړه آوا ز
ستا دسترې مينې داعجاز
اې وطنه زما !

درد دې دو ګړو زمــا دځا ن
سر مې ستا بې سرو نه قربا ن
مه او سه بې تا نه زمــا نشا ن
اې سپېځلې خاورې دا فغا ن
اې وطنه زما !

د پولادو زړه

دا پولاد دی که له غوښو نه جوړ زړه دی
چې جګ کړی يې په ننګ پرچم دخلکو
سپېلنی يې دسپر غيو دغيرت شـــــــم
څوک چې زړه کبابوي په غم دخلکـــو

وطن ته

ستا په وچو د ښتو غرو کې اې وطنــــــه
ستا په لارو سړکو کې اې وطنـــــــه
ستا دهرې لوېشتې ځمکې په سينــــه کې
ستا په ښارو اومېرو کې اې وطنـــــــه
ستا دورېځو اوشينکي آسمان په زړه کـې
ستا په وچه او اوبو کې اې وطنـــــــه
په جومات کې، په مکتب کې،په دفتر کې
ستا دمړو په هديرو کې اې وطنـــــــه
سرې لمبې او آفتونــه راروان دي
جابران په دې حدودو حاکمان دي

کابل ۱۰ر۱۰ر۱۳۴۶

تېر شوی بهار

دځوانۍ پر خمار راغلمه زړښت ته
څو مې سترګې خلاصولې بهار تېر و
ترا مې لاس ورغځاوه ديار کاکل ته
دمستۍ د شپو او ورځو کتـار تېر و

کله چې و نړېږي تور قصرونــــــه

کله چې ورپېږي سرې جنـــډې

کله چې غبرګې شي په لوړو برجو

دپوندهوو د رغلي لمبـــــــــې

کله چې پلنې شي په غرو رغــونو

دځنځيرو د مـــــــاتوو ټپې

کله چې وخوځي د سين په زړه کې

مستې، بېباکه ، لپــــــونۍ څپې

کله چې تند راو برېښناوو ســـره

سر را اوچت کړي دمظلوم ا سرې

زه به بيا هله ترانې ليکم

په خپلو وينو به ټپې ليکم

۲۰ر۷ر۱۳۴۸

پښتون

څه ساده دی دا پښتون چې تـــــر بګني کا

زه د زړه وينې پې چښم دی دښـــــــمني کا

خلکو لاندې تر پښو ستوري سپوږمۍ کړل

دی لا دوو مېږو ته نا ست دی او شپني کــــا

د ځوانۍ لمبې

راځه راځه اې مستانه نغمې
دنوي ژوند نېښې
چې ایرې کېږي او سرېږي دځوانۍ لمبې

زما ترانو ته نوی خوندورکه
ابدي ژوندورکه
زلمي سپاره ته بل میدان او بل سمندورکه

هغه ځواني څه ده چې شور نلري
خاصه داور نلري
دریاب به څه وي که څپه نلري زور نلري

زاړه که وینې پروني خوبونه
خپل لېوني خوبونه
موږ ته را څېرمه کړه دعصر نني خوبونه

زموږ په چیغو کې قوت کېږده
یو څه هیبت کېږده
زموږ په هڅو کې دغرونو عظمت کېږده

راځه راځه اې مستانه نغمې
دنوي ژوند نېشې
چې ايرې کېږي او سره يږي دځوانۍ لمبې

ښرنه – پکتيکا ۲۶ر۲ر۱۳۴۳

ځوان ته

ژوندون يوه لار ده ، هيــله ډېره ده
توشه درنه ده ، هيلـــه اوږده ده
په هر قدم کې ، په هره لوښت کې
دنېکو بدو يوه هنــګا مـــه ده
قدم مضبوط ږده ، وار خـــطا نشې
ستا په آرزو کې د نيا پر تــــه ده
د ژوند سند ره و دبقا لــــــوبه
له تا خوره ده ، پر تا تـــوده ده
ته نوی ځوان يې ، ته لوی افغان يې
ته يوه هستي يې ، ته يو جهـــان يې

کابل ۵ر۶ر۱۳۴۸

دسبا هیله

په دې تیــارو کې
په اوږدو شپو کې
په دې غمـــو کې
په اند یښنـــو کې
زړه ته مې رسي یوه نوې دمه
روښانه ښکاري د سبـــا ښه

غرونه به شنه شي
ګلان به سره شي
خوښي به ویښه
غم به ویده شي
ما ته را رسي په صبحدم کې
نغمه دوصل په زیروبم کې

شفق سور کیږي
سبا را خیژي
رڼا خورېږي
تیاره کمېږي
له غرو را غبرګه نوې نغمه ده
زښته خوشبویه، ډېره خوږه ده

یه زویه زویه
د وطن زویه
گوره تنګ نشي
عرصه ده لویه
لیږ منتظر شه سبا د تا د ه
مخه دې پا که لار دې رڼا د ه

کا بل ۱۷ر۸ر۱۳۵۴

ملګرو ته

اې ملګرو زما دعقیدې
زما دغم په شپو کې ددېرې
زما په ترانو کې د امید
خلکو په مرچل کې دجګړې
لاس کې جلبونه دتوفا ن
پښو لاندې اسونه حا دثې
هر قدم خطر دغرقېدو
شا او خوا اورونه دفتنې
هر آواز دتا لندې دمر ګ
هره سا سر کشي زلزلې
سر کې یرغلونه د برې
سترګو کې برېښنا دغلبې

مړه مشرق له شانه غلي غلي
څوکې راښکارېږي دلمبو
بیا د شپو وهلو غرو په څنډو
سره رڼا خورېږي د سپېدو
ښکلو کې دپېړۍ دا سیرانو
بند په بند ځنځیر په متېدو
ورانو دېوالوکې د بزګرو
شور د آزادۍ په خورېدو
شپه د لو تېمارۍ په تېرېدو
لمر دعدالت یه را ختو
اې زما ملګرو دجنګو
زموږ دسرو سرکشو بیرغو
اې راویښوونکو دزنګو
زموږ دزمرو خلکو دننګو
اې را خوځوونکې دڅپو
اې سرماتوونکو دظلمو
اې لښکره زموږ دار مانو
اې په مخه تلونکو سېلاوو
نشته بله لاره بې له ننګه
نشته بله مخه بې له جنګه

ښرنه پکتیکا ۷ر۴ر۱۳۴۸

سرې وريځې

بيا دغرو له څوکو څوکو
سرې وريځې را ښکاريږي
دافق توره پټاره
په سکروټو جړا وېږي
نن دځمکې له ګرمۍ نه
دآسمان بڼه بدلېږي
دا دچا دوينو رنګ دی « دآسمان لمنې سرې دي»
دا دچا دزړه له اوره په وريځو کې لمبې دي

دتياره ماښام په زړه کې
دسحر نښې ځلېږي
د سبا زرينې وړانګې
را خورېږي، را رسيږي
دجهان دا ضرورت دی
سره رڼا به پې خورېږي
دغه ښکلي مرغلرې شعر ندی انقلاب دی
دسبا له سره آسمانه را بېل شوی يو شهاب دی

سرې وريځې سېلاوونه
په درو کې را بهيږي
دا تيارې ځپلي غرونه
سرو موجونو کې ډوبيږي

تور رنگونه را تمبېږي
د ژورو په خوالوېږي
اې دسرو لمبو زمنو! ګډندي شئ چې زړېږم
زه دتورو شپو اسیر یم لاس مې نیسئ چې ډوبېږم

یا به موږ یو یابه نه یو
دا جونګړه به رڼا شي
دا دشپې غارتګران به
ټولو خلکو ته رسوا شي
دا دغم توره دنیا به
ډو به ډو به په خندا شي
دهغه وخت نیک بختا نو هېر مو نشي دا جنګونه
ددې تورې شپې په زړه کې دلارویو سره ننګونه

پلخمري ۲ر۲ر۱۳۴۷

دآسمان بدل رنګ

بیا بدل دی په دې سیمه دآسمان رنګ
دتاریخ دغور ځنګونو دامکان رنګ
زموږ هیواد عبرتکد ه دټول عالم شو
ځناورو ته اوښتی دانسا ن رنګ

دا به څوک وي

نه په سینه کې مې څوک ساز کوي
شور کوي، مستي کوي، آواز کوي
مېړې مو نړۍ ته د دوستۍ پیـــام
لیکي زما په وینو د راستۍ پیـــام
ګواکې د انسان دآزادۍ پیـــام
ګوره دا به څوک وي ؟

کله چې تیارو کې زه بې ځانه شم
وډار شم له چانه بې ایمانه شـــم
ولګوي دی دفضیلت څـــــراغ
روڼ کې زما رګونه دغیرت څراغ
تل دې وي ژوندی دادعزت څراغ
ګوره دا به څوک وي ؟

کله کله غواړم چې سر کته کړم
خرشمه دچا او ځان په کته کـــړم
دی بیا را بیدار شي او مستي کوي
ما را ګرزوي زبر د ستي کـــوي
نه دچا خر کېږي نه پستي کـوي
ګوره دا به څوک وي ؟

کابل ۱ر۳ر۱۳۴۳

يادونه او درمندونه

بيا په غنمو لوونه ګډه شول
بيا درمندوته ګېډۍ چلېږي
بيا نجونه راغلې دوږيو ټول ته
بيا دسره دوبي لمبې بلېږي
بيا هغه لو دی، هغه لرونه
يواځې لښته نه معلومېږي

يه لښتې لښتې، دکليو حورې
داچې تنها يم څه دې يادېږم ؟
زه چې ګېډۍ ته لاس غځومه
ته راپه ياد شې نو بيا ژړېـــــږم
نه لو کې خوند شته، نه په لاره کې
له ناچاريه يو څه خوځېږم
کله زنګېږم، کله ړنګېږم
کله درېږم ، کله غورځېږم
هر څه چې يمه ، هر څه چې کړمه
اې زما لښتې
تا يادومه

بيا درمندوته خانان راغلي
په لوو ګرزي زموږه ځار کړي
په مستو مستو اسونو راشي

چې بدګما ن شي ستر ی شمار کړي
هغه زلمی بیا را پید شوی
چې په هر لوی او واړه ګوزار کړي
تر خپلو سپینو ستر ګو د لا ند ې
نجونو ته ګورې چې کومه ښکار کړي
مګر اې لښتې
هر څه چې یمه، هر څه چې کړمه
تا یادومه

ګرمي سوځلی زما پوستکی
له هر وېښته مې خولې بهیږي
لور مې پڅ شوی،لاس مې زخمي دی
سر مې چکر خوري، ملامې خوږېږي
نه مې همد رد شته، نه مې ملګری
نه مې څوک نازي ، نه را جارېږي
ورځ خو لا ښه وي چې پیټي وړمه
توبه له شپې شه سخته تېرېږي
مګر ا ې لښتې
هر څه چې یمه، هر څه چې کړمه
تا یادومه

افسوس ا فسوس دی لارمې اوږده ده
د تا لید وته، ستا بوییدو ته
د ژ وند سیند ونه، دژ وند غمونه

مخ کې پراته دي در رسيد وته
هر کښت چې رېبم، هربار چې وړمه
غوا يي چې با سم قلبه کوو ته
هرڅه کړمه، هرڅه چې يمه
اې زما لښتې تا يادومه !

بالا دوري- پلخمري ٦ر۴ر١٣۴٢

سیلاني بزګر

بې پروا راغی ساده بزګر دی
پښې یې چاودي ګرېوان شکېدلی
مخ یې شو کارې، شونډې یې وچې
لوږې اخیستی، ګرمي وهلی
سر ببر شوی، نوکان مات شوي
پایڅې شکېدلې، خیرو خوړلی
چاوېرولی، چا ځورولی
چاربړولی ، چا غولولی
ساده بزګر دی، دچا نوکر دی
جشن به ګوري
او بیا به درومي

کله په شا ځي ، کله په مخ ځي
کله را ستون شي، کله روان شي
کله موسکی شي، لېږ خندنی شي
کله ناڅاپه له خندي وران شي
ښار ته راغلی له لري سیمو
هر شي ته ګوري ورته حیران شي
چا ټېل وهلی، چا پر زولی
چا را شړلی، چا شرمولی
ساده بزګر دی، دچا نوکر دی
جشن به ګوري

او بيا به درومي

خلكو ته گوري ښه لبا سونه
تور پتلونونه ، سپين كميسونه
په پښو بوټونه ، په تن كوټونه
سره يې مخونه ، سپين يې لاسونه
څوك له مېرمنو ، څوك له زمنو
جوړه جوړه ځي زلمي او جونه
د ده په زړه كې خوځي موجونه
تش ارمانونه ، وچ هوسونه
سا ده بزگر دى، د چا نوكر دى
جشن به گوري
او بيا به درومي

خدازده چې شپه به چېرې سبا كړي
خدازده چې نس به چېرې بسيا كړي
څوك پسې گرزي ، څوك يې پروا كړي
كه خوار رنځور شي ، را پېښ ضرور شي
څوك يې دارو كړي، څوك يې دوا كړي
له غرو را غلى ځاله يې نشته
بې شپو نه ورى دى تا له يې نشته
سا ده بزگر دى، دچا نوكر دى
جشن به گوري
او بيا به درومي

پلاریې مړ شوی دوطن جنګ کې
دی یتیم شوی، بیا دهقان شوی
اوس چې جشنونه دخپلواکۍ دي
چا ورته وېلي را روان شوی
په‌لري‌لارو ، په شپو او ورځو
ښار ته‌راغلی او ستومان شوی
بې پناه شوی، بې امان شوی
جېب یې خالي دی پښیمان شوی
ساده بزګر دی، دچا نوکر دی
جشن به ګوري
او بیا به درومي

کابل ۱ر۶ر۱۳۴۴

تا يا دومه

لا مې يا دېږي په دې بېد يا کې
وښان خواره شوو، کېږدۍ شوې پلنې
لا مې يادېږي په دې ورشو کې
ستا مرغلرې اوښکې ويرجنې

اوس را روان دي ساړه بادونه
دمني غبشي، ديخ پوځونه
باران ځپلي، سېلۍ وران کړي
دشګو پاسه زموږ پلونه
بيد يا بې ژونده، ژوندون بې خونده
يخنۍ لوټ کړي ددښت ګلونه
ستاسي رغلو کې اوبه ډنډ شوې
نه يې ايرې شته، نه يې اورونه
زه وير ځپلی، غمو نتلی
يوائحي نا ست يم تا يادومه

بر بنډې شوې د بوټو ځانګې
د بېوزلانو په ځېر رپېږي
په شنه آسمان کې تورې وريځې
په مارا ګرزي ورو ورو ژړېږي
د لري سيمو دغرونو ځوکې
په لړو پټې نه معلومېږي

مغرب په وينو دغروب سوردی
مشرق تيا ره کې دغم ډوبيږي
چوپيا خوره ده په ټوله سيمه
نه څوک خوځيږي نه څوک ګرځيږي
زه وير ځپلی، غمو نتلی
يوائځي نا ست يم تا يادومه

د کاروان لار کې ابته نا ست يم
ستا سي د کډو لاره څارمه
خوشې دې ګالم انتظارونه
څه وکم ياره، ځان غولومه
هسي دکډو په هيله هيله
وخت تېرومه، ځان هېرومه
په دغه چوپه سړه بېد يا کې
د مينې دروی ورو غږومه
زه وير ځپلی، غمو نتلی
يوائځي نا ست يم تا يادومه

مګر اې ښکلې پوونده پيغلې
هر څه چې شته وو خزان لوټ کړي
د باد څپېړو، د منې غبشو
د ژوندن څلې په مخه وړي
خو زما په زړه کې لاپسې ځغلي
د ستا د مينې ابدي زړي

زه ویر ځپلی ، غمو نتلی
یوا ځې نا ست یم ما یادو مه

کا بل ۱۷ر۸ر۱۳۴۴

راځه سارا ته ووزو

بیګا مې زړه ته وویل را ځه سا را ته ووزو
وېرېږم چې را غلی پسر لی به ورو ستنی وي
راځه له امانته عمره واخلو خپله بر خه
په عمر څه باور چې هره سا به غوښتنی وي
ددې تږلیو خونو په فریا د مې تسل نشي
سارا به څه خبرېږي چې مجنون یې کورنی وي
باران ته به دبلو لمبو زړه کېږدو په پښو کې
په اوښکو نه تېبېږي هغه اور چې لېونی وي
سپاره به کو په تا لندو ګونګ سوي فریا دونه
په چوپه نه رغېږي هغه درد چې مر ګنی وي

کا بل ۱۳ر۷ر ۱۳۵۵

یتیم

په ساړه باد کې د منې یخ ته
په لوبو بوخت، په منډو سر دی
ګریوا ن شکېدلی، پښې یې چاودي
ستر ګې لیچنې، سر یې ببر دی
ښکلی ما شوم دی، تقدیر یې شوم دی
په پردي وره کې بې پلا ره ستر دی
دا جها ن ورا ن دی
دا جها ن ورا ن دی
یو ه ته جنت دی، بل ته ز ندا ن دی

د باد څپېړو په مخ شین کړی
ټو لو همځولو یو ځل وهلی
پوزه یې ما ته ، غوږ یې شو کاړې
لاس وینې شوی، سر لګېد لی
چا پې خندلي، چا پې تو کړي
یوه را نیو لی، بل ځملولی
دا جها ن ورا ن دی
دا جها ن ورا ن دی
یو ه ته جنت دی ، بل ته ز ندا ن دی

مور یې له غمه عقل با یللی

په پردي کار کې صورت خوړلی
ژوند يې تياره دی، اميد يې نشته
د لارې مل يې مرګي بيولی
يوا ځي پاتې اوږدو غمو ته
ووړه يې مات شوی ، شبا ب يې تللی
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

پلار يې مړ شوی اوږدو رنځو کې
په ساړه رغولي ، په تورو شپو کې
د په وېره او اند ېښنو کې
د زوی له غمه په ژړېدو کې
بيا يې با يللي ټول ارمانونه
په ځو ځګېر وو کې، په اوسېلو کې
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

ور ځه ور درومه دزړګي سره
په پښو بر بنډ ه ، په سر ببره
انسان رنځور دی، اخته په چوردی
هيله ونکړې له دې بشره
په خپلو پښو شه ، په خوځېدو شه

همدا دې لار ده زما ځيګره
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی

ټول سره يو شئ، ټول سره يو شئ
که يتيمان يا ست، که يسيران يا ست
تقدير مو يو دی، دښمن مو يو دی
که اوښبانه يا ست، که بزګران يا ست
خښتې يې باسئ، لرګي يې سوځئ
که نوکران يا ست، که چاکران يا ست
دا جهان وران دی
دا جهان وران دی
يوه ته جنت دی، بل ته زندان دی !

پروان مېنه ـ کابل ـ ۸ر۸ر۱۳۴۴

د مينې برخه

بوراسته شو د ګلابو په اغزيــــــــو
چې دعشق نازونه وړي دغه به ګالي
چا چې سر او مال قربان که له وطنه
پې دوزخ شول دوطن ښکلي ورغالي

د پکتیا غرونه

دا غرونه ، دا جګ غرونه، دا لوړ او دا رسا غرونه
دا د توریالیو د سنګرو د وفا غـــــرونه
دغه تاو راتاو په ونو پټ دپکتیا غرونــــــــه
دا دیرغلګرو ماتوونکې بې همتا غرونــــــه
دا د شجاعت او دمېړانې او رښتیا غرونـــه
دا دمېلمه پالو دننګونو او سخا غـــرونه
دا داستقلال او آزادۍ او دبقا غرونــــه
دا دپکتیا غرونه
دا د پکتیا غرونه

دلته زموږ خلکو د دښمن ژامې څپــــلې دي
دلته مېړنیو خپلې وینې بهــــــــــولې دي
دلته شازلمیانو دزمرو لارې نیـــولې دي
دلته په فرنګ باندې موږ میندې ژړولې دي
دلته زموږ نیکونو زلزلې را پـــارولې دي
دلته دجنګې ا سونو تلې پریــــــوتلې دي
دا دپکتیاغرونه
دا دپکتیاغرونه

دلته په کلو کلو پراته زموږ نیکونه وو
دلته د سرتېرو شازلمیانو سنګرونه وو

دغلته پښتو وه، پښتنواله وه، ننگونــــه وو
دلته هدیرې ، دلته نغرې، دلته دودونه وو
مینه وه، وروري وه، ملاتړ و ، غیرتونه وو
دلته له تیري سره ټکرې وې ، جنگونه وو
پیچ د هر کنډو یې تند رونه او مرگونه وو
دا دپکتیا غرونه
دا دپکتیا غرونه

اوس زموږ په برخه دزاړه نظام ظلمونــــه دي
لوږه، ناپوهي ده، بې وسي او مرضونـــــه دي
توره تربگني ده او له ورور سره جنگونــه دي
جوړ راکې دسپین او تور اوهرنامه گوندونـه دي
کلې لېږدول دي ، سوځول دي او مرگونه دي
بې له کوم هدفه د اوږدو لارو مزلـــــونه دي
یا په دروازه دیوه دني کې خدمتونـــــــــه دي
ځکه په شرمونو شرمېدلي زموږ غرونـــــه دي
دا د پکتیا غرونه
دا دپکتیا غرونه

موږه ظالمانو څه بې ځایه ننگـولي یـــــو
موږ یې په وطن کې له خپل وروره جنگولي یو
موږ یې هر آفت، هرې بلاته ټېل وهــــــلي یو
وروسته له غرضه یې په شا باندې شړلي یـــو
بیا یې وږي کړي، بربنډ کړي او وژلي یــــو

یا یې د سپېتا نې دروازو کې دړولي یـــــــو
موږ یې دنفاق او ځان ځا نۍ په تا ر تړلي یو
موږ یې دوطن دې جگو غرو ته شرمولي یـو
دا د پکتیا غرو نه
دا دپکتیا غرو نه

سپک کړل ظالمانو زموږ سیمه او انســـــا ن
موږ یې له رڼا تېږې تیارې ته کـــــــړو روا ن
موږ څخه یې ورک که دمردۍ نوم او نشا ن
زموږ له لاسه پرېوتلي ملـــونـــــــه دزمان
ښکلې پکتیا ته یې را ننه که شیـــــــطا ن
موږه یې بد نام کړو پر گنوته دا افغـــــا ن
را شي گوندې وخت بیا دننگونو یو زما ن
هله به موږ ور کړو خپل وطن ته امتحـــا ن
رسي زموږ غرو ته اوس بادو نه دجهـــا ن
دا د پکتیا غرو نه
دا دپکتیا غرو نه

را به سېلاوونه شي، برېښناوې به جل بلې شي
پورته به بادونه شي ، ژلۍ به تلې ولې شـــي
هیلې دغریبو او مظلوموبه منـــــــــلې شي
دا غټې کېږې دخون خوارو به ځـــپلې شي
غوڅ به شي سرونه او ډېرې وینې به تلــې شي
لوږه به رڼا شي ، ددې غرو څوکې به بلې شــي

دا دپکتیا غرو نه
دا دپکتیا غرو نه

څرېکې دغیرت به را پیدا شي په سرونو کې
جګه به ناره دانقلاب شي په په کامونـو کې
نوی زور به واخلي اتڼونه په ډولونـــــو کې
زموږه سره وینه به توده شي په رګونـــــو کې
مینه دانسان به راژوندۍ شي با ده زړونو کې
روح دآزادۍ به را دننه شي په غرونـــــو کې
دا دپکتیا غرو نه
دا دپکتیا غرو نه

کابل ۳ر۲ر ۱۳۴۹

جاپانۍ نجلۍ

په مخه راغله جاپانۍ جلۍ
سپینه هیلۍ نجلۍ
دودرېده مسته

ما سلام ورکه په خندا شوه نجلۍ
په کتهه ها شوه نجلۍ
ماته شوه شاته

په تبسم يې راته وويل «کوني چيوا» [1]
«دوزو يورو شيکو» [2]
له خندي ورانه شوه

ما ورته وې په رب که پېژم نجلۍ
بد مرغه کېژم نجلۍ
په ځان پوهېږم

د پښو په څوکو شوه رهي هوسۍ
د جزيرو هيلۍ
زه شومه پاتي

دمخ په لمر يې وربېځې راغلې د غم
ستر ګې د رياب شوې دنم
له زړا ورانه شوه

ما ويل پوه شوم لېږ ستنه شه نجلۍ
اې زما ښکلې شهۍ
دې ويل «اي اي اي» [3]

توکيو ۲۰ر۸ر۱۹۶۳

(۱) شپه په خير
(۲) دمهربانۍ له مخې پام لرنه وکړئ
(۳) نه، نه، نه

د بس خاطره

را سره مل شوه په یوه بس کې
یوه مسته پېغله تر واورو سپینه
لاندې له سترګو یې پټ څادرلم
را ته کتل یې په مینه مینه
زړه یې غوښتلې ما خبرې
دلرې سیمو څو مرغلرې
بس چې خالي شو نو را نیږدې شوه
په سوې سا یې وکړه پوښتنه
د کوم ځای ګل یې، د کوم دطن یې
څنګه را غلی تر دې وطنه ؟

وې مې څو شپې یم ستا سو وطن کې
یوه اونۍ وروسته بیا په پرواز یم
وزر مې سوځي ، قرار مې نشته
مرغه دلوړو و دغرونو باز یم
زړه مې ور کاږي دوطن غرونه
سرکش سیندونه ، بېباک چړونه

ورو په مسکا شوه ویل یې وایه
خوښې دې نشوې هنکا نګې نجونه
په هرقدم کې ، په هره لوښت کې
لکه ګلونه ، شیندي عطرونه

څنګه يې وايه پنهان رازونه
لا دې ترلي دزړګي ورونه ؟

ماوې افسوس دی ګلې چې نه يم
نه د سيلونو، نه دعشقونو
کله چې برخې وېشل کېدلې
ماته يې راکړل واړه غمونه
زه مبارزيم، زه .مجنون نه يم
دچا په زلفو کې زبون نه يم

۱۹٦۳ر۹ر۲۰

ملګروته

اې زما ملګرو دتوفان دسختو شپو
اې په دغو شپو کې لارښوونکو دڅپو
دغه څپې څه دي؟ دسبا دانقلاب څپې
دغه توفان څه دی؟د اولس دپرګنو
دادزيار ايستونکو، دبزګرو، کاريګرو
دغه د سرکشو ، بت شکنو ککرو
دغه څپې څه دي د وطن دفکر لاره
دغه توفان څه دی روغ عمل دجنګېدو
کندو ګړنګونو کې د لارې د يستو
فن دبرېدو، هنرمندي درسېدو

دغه څپې څه دي ؟ دا دخلکو نهضتونه دي
چيغې دي ، نارې دي ، زولنې دي او بندونه دي
منډې دي، لوېده دي، پرمختګ دی، سترې ماتې دي
شور دی دخنداوو يا داوښکو بارانونه دي
يا يوه خندا ده دکامګارو دخنجر دنېښ
يا ديوه ولس د زړه سر کښه فريادونه دي
کله دزاړه نظام دژوند وروستنۍ هڅې دي
کله دمات شوي قهرمان دزړه ټوپونه دي
خامخا راتلونکې دسرو وينو سېلاوونه دي
ديو داستبدا د سره دخلکو حسابونه دي
ځم به په دې لاره که مې تګ شي په لېمو
اې زما ملګرو دتوفان دسختو شپو
اې په دغو شپو کې لار ښوونکو دڅپو

څه دی ، توفان څه دی ؟ انقلاب د پرګنو
موږ به دڅپو مخه توفان ته سموو
موږ به خپل آسمان په سرو وريځو پوښوو
موږ به له آسمانه تندرونه اوروو
موږ به له غوصې نه ډک بادونه خوځوو
لاره دنجات به په توفان کې لټوو
ديو داستعمار او استبداد به ايلوو
وري به په رمه کې له لېوانو خلاصوو
اې دانقلاب جنګي ګاډۍ باندې سپرو
اې زما ملګرو دتوفان دسختو شپو

اې په دغو شیو کې لار ښوونکو د څپو

نن په نړۍ خور دی دلنین د برې لمر
شور دی دځنځیر دماتوونکي اکتوبر
اېشي په آمو کې دبزګر دلړمون وینه
سرې وړانګې خورېږي پاس په څوکو دخیبر
ځالو کې نور نه کېږي ټاټوبی د بازانو
سوځي الوتو ته دجنګي مارغه وزر
هر آواز چې وزي د زیار کښو له کوګله
نیسي له د ښمنه دجګړې نوی سنګر
مه سپموئ خلکو له جګړې نه جنګي سر
ستاسو سره مل دی که بری دی که ظفر
تل دې وي ژوندی د زیار ایستونکو دغه لمر
تلین د انقلاب ، ځلانده ورځ د اکتوبر
اې په سرو لمبو کې استادانو د لامبو
اې زما ملګرو د توفان د سسختو شپـــو
اې په دغو شپو کې لار ښوونکو د څپو

یو کئ خپل توفان د درست جهان له توفانو سره
یو کئ خپل سنګر له ویتنامیانو مېړنو سره
لوړه سره جنډه دآزادۍ کئ په زیار کښو کې
ګډه باندې مات کئ ځنځیرونه له کانګو سره
یو کاندئ آواز د انقلاب په ټوله وچه کې
سپینو او له زیړو او له تورو پرګنو سره

سېل د آزادۍ شيه او يو شئ له سېلو سره
يوه کاندئ جبهه دکروندو له کارخانو سره
هره لويشت سنگر دی او چت غرونه له درو سره
ولړزوئ کلي او کورونه له ښارو ســـــره
اې جنگي لښکره دزيار کښو د اسرو
اې زما ملگرو د توفان د سختو شپـــــو
اې په دغو شپو کې لار ښوونکو د څپـــو

کابل ۱۳ر۸ر۱۳۴۶

غر ونړېده

مړ شو قهرمان له خپلو ترېو ارمانو سره
ونړېده غر له خپلو پټو زلزلو سره ؛
دا سې زلزلې چې پلنېدی پرا خېدی نشوې
ځمکه بې احساسه وه دباندې راوتی نشوې
دپ وو تړول غوړ.ونه دچاغوړ.ته رسېدی نشوې
لرې وه دنیا لویې دنیاته غځېدی نشوې
تنگه وه فضا پخپل محیط کې خوځېدی نشوې
بل ترې لاندې اور و تمېدی غلې کېدی نشوې
وې چاوده کوگل پخپل ضمیر کې یې مستي وکړه
سر یې ترېنه واخیست اوسېلو زبردستي وکړه

ودرېد هغه زړه چې ستر یې هیلې ارمانونه وو
ستره یې دعوه وه بې پایانه یې مزلونه وو
مل یې له هر تړوپ سره دسرو وینو موجونه وو
مخ ته یې هر گام سره کوهي وو گړنگونه وو
تاو ترېنه دلو نړۍ دردونه عذابونه وو
کور یې درست جهان و، انسانان یې واړه ورونه وو
تپ شو دوطن په تږمو کې دخیبر څراغ
مات شو دتیا رې دیرغملو دسحر څراغ

څو چې یو زلمی وي ستا په پلونو به پلونه ږدي
څو چې یو افغان وي ستا په قبر به گلونه ږدي

پیغلي د شونډو ستا په شنا ختو سره لا لونــه بږدي
موښي به مخونه ستا په پښو به اور بلونـــــه بږدي
څو چې زمان درومي یو پر بل باندې کلونـــه بږدي
ستا مجسمه بشپړوي ستا هیکلونـــــــــه بږدي
اې په ارمان تللیه زموږ ستر او قهرمـــــان وروره
اې زموږ دعقل اوعقیدې او دایمـــــان وروره

ورونه به ژوندی کړي تا دتاله هـــــــد فو سره
ستا ساندې به وایي له پښو لوڅو بوټېنو ســـــره
ستا له تني ورونو اوښبنو او غوبنو ســـــــــره
ډکه به دنیا کړي ستاله چیغو او نارو ســــــره
جوړ به ځلاند ځلی کړي دتاله ارمانو ســـــره
وبه لړزوي هوارې، غرونه، له درو ســـــــره
اې دافغا نا نو دعزت او دغیرت زویــــــــــه
اې ستره انسانه دبشر دکرامت زویـــــــــه

مړه دې دي هغوی چې تې وهلی ځورولی وې
ته یې په قفس کې اچولی ، ربـــړولی وې
ته یې په ګناه دعقیدې باندې شـــړلی وې
ته یې په حسرت کې خپل مرام ته ژړولی وې
ته یې په اورونو او ســـــــکروټو اړولی وې
تې داستبداد داړه مارانو ته تـــــــړلی وې
ته یې قاتلانو او لیوانو ته سپــــــــارلی وې
ته یې برباد کړی، محو کړی ، او لوټلی وې

ته دې تل ژوندی یې ربړ مربړ دې څنګې رونه کړل
پرې دې زولنې کړې ، دړي وړې دې بندونه کړل

دامې ستر ارمان دی چې زه هیڅ در ته کوی نشم
ډېر دي پړاوونه تاته ځان در رسوی نشم
غرونه ، دریابونه ، آسمانونه ژړوی نشم
ستا د دښمنانو برجلونه نړوی نشم
سوځي مې هڅه وکې ستا دردونه هېروی نشم
ستا غمو مې ملا را ماته کړې ترې وتی نشم
جوړ به در ته قصر د شعرو کم ابدي به شي
لوی به شي ، ژوندی به شي، سمبول د آزادي به شي

کابل

نوی آهنګ

غوږو کې مې شرنګېږي بیا نغمه دنوي چنګ
ته ګوره دا به څه وي ؟
یا مینه لېونۍ شوه
یا کتنه ځنګړنۍ شوه
را غلي مې په زړه کې ارمانونه په غورځنګ

رګو کې خوځېږي دجانان دحسن څرېکې
زما په وینو لیکې
پیغام دنوي ژوند
زه اخلمه ترې خوند
وړمه دیار دخښو خوځوي زما پالنګ

بیګا په مدرسه کې ملا وتاړه کتاب
را وایې خیست رباب
په بزم باندې سم شو
له رند سره محرم شو
زاړه یار په سر وړول دنوې مینې بنګ

رټلي اوسېلي مې اوس دیار په مخ لګېږي
صورت مې تول رپېږي
څرخېږم له مستۍ
لا هو مې کړه بېړۍ

را رسي په بوسو کې دژوندون نوی آهنګ

کابل ۲۰ر۱۱ر۱۳۴۱

پښتون

زه يو آواره، يو سرگردان او يو پښتون يمه
زه دژوندانه دوير شپېلۍ دغمو يون يمه

يو ځلي سکندر زما هيواد تر پښو لاندې که
بل واري عربو بې کلتوره بې دطنه کړم
وروسته بيا چنگېز په ما دظلم لمبې بلې کړې
بل ځلي تيمور بې هديرې او بې کفنه کړم
زه هر جهانگير او هر وحشي يو ځل لېلی يم
زه هر بې وطنه خپل وطن کې ځورولی يم

څو ځله نيولی باچهانو هندوستان په ما
زه دهر جابر دهوس لار کې وژل شوی يم
څو واره له ډال او له خنجر او کمر بند سره
يا را نيول شوی يا په نورو پلورل شوی يم
ما چې چا ته تاج او سلطنت او واک ورکړی دی
زه بيا دهغه په لاس بندي يا شړل شوی يم
زما په ځيگر يښې زمانې لک يرهرونه دي
زما له خولې وتلي مليونونه فريادونه دي

زما په مټ عربو ملتونه لاندې کړيدي
زما په زور بابر پراخ ملکونه رانيولي دي
زما په يون محمود دسومنات بتکده ماته کړه

زما يه تيغ ځوک مړه ، ځوک سلطنت ته رسېدلي دي
ما ته مګر توري لوږه ، تنده ، بدبختي راوړه
ډېر ځله مې يوې ګولۍ ډوډۍ پسې ژړلي دي
ځوک چې فتح شوی زه يې وره کې درولی يم
دا زما تقدير دی زه تل وږی ګرزېدلی يم

نه نه زه غلط شومه ما ځوک لاندې کوی نشي
ما دچا قوت برباد وی او ځملوی نشي
ما په غلا مۍ کې له دې وروسته ځوک ساتی نشي
ما له خپلې لارې اړوی او ګرزوی نشي
ما ځوک په ګولیو او اورونو ما توی نشي
اوس ستر ملتونه ځوک خوړی او هضموی نشي
ما ځوک خښوی، محو کوی ، او ورکوی نشي
زه اوس د پېړيو له خوبونو را ويښېږمه
ليږه دمه را که آزادۍ چې در رسېږمه

نور دچا لپاره ستر ښارونه ورانومه نه
وينې بهومه نه او چا ته څه ګټمه نه
يوه کونډه کومه نه او بل يتيمومه نه
دوست خپه کومه نه، دښمن خوشالومه نه
بيا دچا لپاره خپل بچي حلالومه نه
بې له خپلو خلکو تر چا سر قربانومه نه
ما ته غوږ کې نوي حوادثو څه ويلي دي
ما ددې استاد درسونه ټول په زړه منلي دي

زړه خو هغه زړه وي چې جذبه دآزادۍ لري
سر خو هغه سر وي چې هوادسربازۍ لري
مټې هغه مټې چې توفیق دآبادۍ لري
زه هغه ملت یم چې ننګونه او مردۍ لري
تندر او توفان لري ، برېښنا او ترږمۍ لري
لاره دنجات لري ، ماڼو لري بېړۍ لري
زه دتوفانونو په زانګوکې روزل شوی یم
زه دزمانې سختو څپېړو ازمویــــلی یــــم

یو شئ سره یو شئ اې غریبو پښتنو ورونو
اې زما پښو لوڅو او ښېښوا وغوبنو ورونو
اې زما بدمرغو، دربدرو ، لېونو ورونـو
اې زما دپرون دبې وسیو د ا سرو ورونو
اې زما دهیواد دسبا وون دعظمتو ورونو
اې دانقلاب دغورځنګونو د څپو ورونو
پاتې مو لا مخې ته درانه درانه مزلونه دي
غرونه دي، کوهي دي، بې حسابه ګړنګونه دي

کابل ۹ر۶ر۱۳۴۵

د بخت لوبه

دپښتون مانۍ په شخړو کې کیږدۍ شوې
د پنجاب تورې کیږدۍ سپینې مانۍ شوې
زه دې تورو تقدیرونو ته حیران یـــــــم
چې زموږ په لاس کې تورې ا تکړۍ شوې

دا پښتون

خدایه څنګه دې ذلیل که دا پښتـــــون
د تاریخ دافسانو غـــــښتــــــــلی یون
چې په تشو لا سو ځغاست دتورو جنګ ته
تر ننه تللی هغــــه بـــرم د پـــرون
د وطن ښه

نن مې په کوګل کې تازه شوي مړه اورونه دي
سر یې رانه وړی یاغي شوي ارمانونه دي
سم په استثمارد کارګرانو ګوزارونه دي
منلې، تکل دی، له دښمن سره جنګونه دي
سره راته ښکاریږي په بهار کې دچمن ښه
سره بیرغ ته ورته ده زموږه دوطن ښـــــــه
مست به شي بهار اوراروان به سیلاوونه شي
ویښ به په درو کې دغضب ویده باد ونه شي
وریځې به خورې شي او آزاد به تندرونه شي

جوړ به له خاټولو دبزګر دسر ګلـــــونه شي
دا وطن به خلاص شي له ظالمه ګلستان به شي
خود به ګلستان شي د کار ګر او ددهقان به شي

اې ګرانه وطنه ستا نه جار زموږ سرونه شه
مړه دې دښمنان شه او قوي دې سنګرونه شه
لاس دزيا رايستونو نه دې لري دا بندونه شه
جګ دې د کارګرو نړيوالو مه سرونه شـــه
ته ښکلی وطن شې د کار ګرو د بـــري وطن
ته انقلابي شې د بخدي او د هري وطـن

جار دې شم وطنه له دې مستو شا زلمو سره
بيا د قرباني شم د کار ګر له نهضـــــتو سره

زه سپيلنی کېږم ستا له تورې او ننګـــو سره
مرمه په هوس دزيار ايستونکو له جنګو سره
نشته بله لاره بې له جنګه له دښمن ســـره
نشته وفا نشته بې له دې نه له وطن ســـره

کا بل ۱ر۵ر۱۹۷۱

د سر قر با ني

سم به نشي څو يې ما ت نشي هډونـــه

دا ظلمونه، دا فتنې، دا ګوزارونــــــــــه
دا تېيټ شوی سر به جګ نشي دخلکو
څو ور نکړي قربانۍ کې خيل سرونـه

......

د مردۍ ننبه

دمر دا نو دمردۍ ننبه به څـــــــــه وي
چې په خوله کې پرته قيضه دخـــــــره وي
په ذ لت کې دمردا نو ژوند پيـــــغور دی
چې له خلکو نه قربان شي څو مره ښه وي

....

د زيا ر ايستو نکو لښکر

نوی زما ن راغی ما توي زاړه بتا ن
نشته دی ا ما ن
نشته دی ا ما ن

پا څېږئ زمنو درنځونو ، دغمونـــــــــــو
پا څوئ با زا ن دخپل هيوا د له لوړو غرونو
ننه با سئ اور د سړې ځمکې په رګو نــــو
دا وطن را ويښ کړئ دپېريو له خوبونـــــو

دی به شي سرلوړی دسیالیو دجهـــــان
خلک به ودان
خلک به ودان

موږ ه یو لښکر دزیار ایستونکو دپیغام
گوا کې دوروری، برابری او دســلام
موږ ه عدالت غواړو په ځمکه کې تمام
موږ ه سرغندوی یو دکارگرو دنظـــام
هغسې نظام چې هستوي نوی انسـان
وړ ددې دوران
وړ ددې دوران

موږ ه هم وطن لرو ، هم سیمه، هم جهـــــان
دغو کې مېشته دي زیار ایستونکې کارگران
موږ په هر قدم کې یو له دوی ســـــره روان
داده زموږ لاره، زموږ لوری، زموږ شــــان

حکم دزمان
حکم دزمان

کابل ۲۲ر۷ر۱۳۵۱

پسرلی راروان دی

گورئ پسرلي ته راروان دی له مستۍ ســـره
راغی درنګونو اوعطرونو له هستۍ ســـره
ځغلي پر کمرونو دګلانو له ځولۍ ســـره
لوبي له وریځو، اوآسمان ، اوله نړۍ ســـره
جګې له نسیمه دژوندون نوې سندرې شوې
تویې له بارانه الماسونه مرغلرې شـــوې

وریځو مرمري تاجونه کېښوده په غرونو کې
شنې زرغونې پلنه خپل لمن کړه په رغونو کې
زانې امېلونه شوې دوریځو ګرېوانونـــو کې
ویښې ترانې شوې دسیندونو په رګونو کې
جګ يې دشپنو له شپېلۍ نوي فریادونه کړل
ویښ يې دبزګر په زړه کې نوي ارمانونه کړل

ستر ګو دآسمان کې غلي غلي ګردشونـــه دي
غېږ.ي دوریځ کې لا پراته سل تنـــــدرونه دي
نن سبا له خاورو راوتونکې سره ګلـــونه دي
سم له یسرلي سره دنوي ژوند فکرونـــه دي
جار دې شم وطنه له دې نویو شازلمـــو سره
ته دې تل ژوندی يې له دې ګڼو ولسو ســـره

کابل ۲۲ر۲ر۱۳۴۴

دشهید ا تل په یا د

را ما تې بیا په غـرونو دوریځـــو قـــا فـــلې دي
خورې په سپینو وریځو کې دلمر ژیړې شـغلې دي
په شنه آسما ن کې رغړي په ما لوچو کې لمـبې دي
په ځمکه او آ سما ن کې درنګونو هنګــــا مې دي
چې ته یې لېونی وې هغه ورځې هغـــــه شپې دي
خوزه یې ستا په ویر کې پــــه ژړاوو تېر ومــــــه

سازونه دسیندونو دغم سا ندې دي خـــــپرېږي
باران دغمو او ښکې دي په ژوند باندې اوریږي
برېښنا د غضب توره ده خوارا نوته ځلیـــــږي
رنګینې ترانې چې زما له زړه نه را جګیـــږي
سازونه د دردونو دي له ما ســـــره ژړیـــږي
هر دم چې تا د ستر ګو په لیمو کې ګرزومــــه

ته لاړې زه دې پرېښووم اوږدو اوږدو غموتـــــه
دسوړ ژوندون بې خونده او بې رنګه ورځو شپوته
غمجنو، دردېدلـو، نا کراره اند یښنـــو تـــه
داغونوتــه، آ فا تــو، اوسېلیــو ، او رنځـو تـــه
بې درده حوادثو ته ، توفا ن ته، غرقېـــد و تـــه
یوا ځې به دالا ره وایـــه ځنـــګه یـــرې کومــه

دزړه په وینو نیال شوې ما وې رابه وړې ګلـــونه
خواره به کړې په باغ کې دځوانۍ ښکلي رنګـــونه
بیا ستر به شې، اوچت به شې، خپاره به کړې ښاخونه
ترسیورې به دې پټ شي لمروهلي خـوندې وروڼـــه
خو وای چې بې تعبیره شول زما خوا ږه خوبونـــــه
برباد شوې زما هیلې ، جوړ به نشم له دې غمـــــه

چې سورکم ستا په ویرکې دماتم سوي سازونه
سپاره کمه په ګوتو دغمونو شهبـــــازونـــــه
رارسي مې غوږو ته ستا له خاورو آوازونـــــه
«ملګریه مخ په وړاندې، ګړندي کړه ګدازونـــه
دروا خله زما له خاورو غلي شوي پروازونــــه
زه خاوروکې هم هغه سپاهي یمه چې ومـــــه»

هرپل چې زه په مینه دوطـــــــن کې جګومه
هرشعر او ترانه چې خپلو خلکو ته لـیکـــمـــه
هرشوردآزادۍ چې په اولـــس کې خپرومــه
هربنداو زولنه چې له لاسونـــو ماتـــومـــه
یاسترۍ شم له جنګه چېرې دمه جوړومـــــه
ده خیال کې رن سره یې په هر دم دې یادومـــه

کابل ۱۱ر۲ر۱۳۵۷

پا څېږه وطنه

راووړ انقلاب خلکو ته زېری د بـــــري
ختمه شوه وطن کې تل لپاره بربــــــري
رپي په آسما ن کې سور بیر غ دجمهوري
ودرېږه، په پښو شه، درنه جا رشه زر ختنه
پاڅېږه وطنه
پا څېږه وطنه

را غله ستا در شل ته دتا ریخ انقلا بو نـــــــــــه
بند په بند متېږي ستا دمټو ځنځیرو نــــــــــه
نیسي انقلاب لا نوي نوي سنګرو نـــــــــــــه
ستا په پا که خا وره د بریو ر ڼا پلنـــــــــــه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

ته که اوس پا نه شې بیا به چېرې پا څېدی نـشې
چېرې که را پا شې بیا به ځا ي ته رسېدی نشې
دې تورې تیا رې نه بیا دبا ندې را وتی نـــــشې
زه دې قربا ني شم را اوچت شه زما تنـــــــه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

ډېره دې اوږده شوه زما نـــه دوید ېد و

سر دې را او چت کړه د کلونو له خـــــوبو
خوب چه ډېر ژور شي تر ېنه جوړه شي مرگو
زړه مې ويلي شوی او س تو ييږي زما ينــــــه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

پا څه چې آ زاد شي ورمېږونه له سجــــدو
ولو ېږي لښتې دغلامانو له غـــــــــورږو
لري شي سپکيا دلعنتونو له ســــــــــرو
پلنه که په لو څو ددې غرو باندې لمنــــــه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

سوله، آ زادي، او عدالت زموږ شعار
کار او آ بادي او پر مختګ زموږه لار
ستا رالټېده زموږ دنسل افتخار
مخ ته دې راغلې اوس پر ېکړو نې ا زموينه
پا څېږه وطنه
پا څېږه وطنه

کابل ۲۷ر ۴ر ۱۳۵۲

اې دنوي عصر باده

اې د نوي عصر باده، را چلېږه را چلېږه
اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه را ځلېږه

په دې وچو شاړو ځمکو
را اوچت تازه کلان که
له دې لوخو وچو غرونو
را اوچت ویده باز ان که
ګړندی شه او چټېږه
اې دنوي عصر باده، را چلېږه را چلېږه
اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه را ځلېږه

ددې خاورې هره لوېشته
هم فردوس دی، هم جنت دی
هر یو بوټی، هره تیږه
همدولت دی، هم قوت دی
خوب دې بسدی، را لټېږه
اې دنوي عصر باده ، را چلېږه را چلېږه
اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه را ځلېږه

اې پښتونه ، اې ازبکه
اې دغرو هزاره ګانو
د افغان لویه ټبره

له ترکمنه تر تاجکــــه

در واري شمه یو کېږه

اې دنوي عصر باده، را چلېږه را چلېـــږه

اې دژوند ځلانده لمره ، را ځلېږه راځلېږه

دخوښۍ سندرې سر کړئ

کارګرانو، بزګرا نــــو

سره یو شئ سره یـــوشئ

دبدلون پیغمبرا نـــــو

که مې وروریې را رسېــږه

اې دنوي عصر باده را چلېږه راچلېـــږه

اې دژوند ځلانده لمره، را ځلېږه راځلېږه

کابل ۲۰ر۵ر۱۳۴۳

رښتیني مینه

مینه څه ده؟ تر وطنه جا رېـــــــدل دي

په سرونو داورونو چلـــــــــــول دي

سل کرته په دې لار کې پرېوتـــــــل دي

پر مختګ دی، خوځېدل دي، رسېدل دي

دا وطن

دا وطن، و دا ن وطن
دا دلوی ا فغا ن وطن
دا په موړه گرا ن وطن
خاوره دغيرت ده زلزلې لري توفا ن لري
غرونو کې با زا ن لري

شور يې په سيندونو کې
تاو په لويو غرونـــو کې
مينه يې په زړونـــــو کې
خېژي له سينې دهر ا فغا نه ولولې لري
بلندې لمبې لــــــري

او سي ا فغا نا ن پکــې
نسل قهرما ن پـــکې
و اړه سربا زا ن پکې
ځا ري يې دغرو اوچت سرونه له آ سما ن سره
ننګ او له ا يما ن ســــــــره

بادلري ، برېښنا لــري

شور لري ، غوغا لري

ژوندلري، بقا لــري

هره لويشته خاوره يې کعبه ده افغانا نو ته

دې نويو ځوانانو تـــــــــه

۱۳۴۳ر۵ر۲۶

د شهباز سرود
دماکسیم گورکي اثر

گورکي ددې حماسې د هستولو لپاره له يوه فلکلوري روايت څخه کاراخيستی او دغه مسجع رزمي تلپاتې نثري دهغه وخت دروسيې انقلابي نسل ته وړاندې کړ . ما دپښتو شعر دزرمي خصلت او حماسي کرکترد آسانتياوو او تصويري غنا په مرسته په شپږ کربښيز حماسي نظم وژباړه او دهغه له صحت او رسندويي څخه راضي يم .
څه چې ما دشعر دبڼې او منځ پانګې د سلامتيا درعايت لپاره د ګورکي پر متن زيات کړي دي په ليندیو کې مې نيولي تر څو داصلي متن اوترجمې ترمنځ د تطبيق او مقايسې په مهال ستونځه رامنځ ته نشي.

د بدبويي او نمجنې درې خوا کې
و يده شوي و يو مار دلمر شغلوته
هلته کته څپې ځغاستې پر کمرونو
پاس له غرونو خوړ راوتی و بېلوته
تر ځګونو لاندې پټ په منډو منډو
تويېده په شور دبحر شنو څپوته

پاس په لوړ آسمان کې لمر په ځلېدو و
غرنو گرم او سېلي لېږل فضا ته
د درې په تاو راتاو کې دخوړ چيغو
غبرا وه دغوسې ساز دبحر خوا ته
سرکش خوړ په شور او زور کې رغړولې
په بستر کې لويې تيږې منتها ته

دزورې درې خوا ته له آسما نه
را گوزار شو په ډېرو يو شهباز
ښې وزر يې مات ، په مخيې خورې وينې
لکه ولگي په جنگ کې هوا باز
کته، ډېر کته، دشنې درې له منځه
رسېد ه را دځگن را ده آواز

قهرجن ښپانده سين دغرو له منځه
ننو تی په کو گل د سمندرو
هره پوله د ښپو به چې را تلله
د ساحل له لوړو غرو سره يې سرو
زخمي باز لکه سپايي وروسته له ماتي
غوړولی پر کمرونو خپل وزرو

لکه او سپنه چه سره شي، تودو پرښو
پېښې وسوې دمات شوي زلمي باز
په وزرو کې يې دغچ لمبه پيدا شوه

له غوسې نه يې اوچت که يو آواز
چې کاته يې دقوت مخه يې نشي
ده وزرو کې يې مات شوی دی پرواز

دفضا زوی چې نا مېند له الوتو شو
په حسرت يې يو ځل وکتل آسمان ته
زړه يې ډېر غوښتل چې يو ځلې بيا جګ شي
ځان غورځار کړي ناپايا و نيلي جهان ته
مگر دا يوا ځې هيله وه ، يوه هيله
يوه اسره دتوانېدو يوه ناتوان ته

وزرتاتی باز چې وخوځېد په تيږو
مار له وېرې نه رالري شو کنار شو
مگر يوه شو ژر چې عمر يې ډېر لنډ دی
ور نيږدې شو، ورته ودرېد، په وينا شو
څه در شوي؟ نه چې مرې بېچاره باز ه؟
هو! زه مرمه، راته ښکاري دا مې وار شو

ما په وياړ او آزادۍ کې ژوندون تېر که
له دښمن سره ښېبا که جنگېد مه
بخت مې وليد له آسمان سره آشنا شوم
ته ليدای نشې هغه تر وروستي دمه
اې دخاورو بنديوانه ، اې غريبه !
اې بدمرغه اې محرومه له عالمه !

آسمان څه دی؟ خالي خونه، تش ماحول
دا ځای ګرم دی، نمجن دی، زه او سېږم
مار دا وویل شهباز ته خو په زړه کې
په خندا شو او ډاډه شو چې پوهېږم:
ښویېدن په ځمکه څه، الوتل څه دي
عاقبت را ته معلوم دی نه غولېږم

عاقبت به واړه شي دخاورو خاوره
دغه واړه به په ځمکه کې ویدېږي
زړور شهباز ناڅا په ټاټوخوږ
ولاړېږي شا او خوا یې نظر لوېږي
هلته ګورې چې دتور تنګي د ننه
له یوه کاڼي نه څڅوبې را بهېږي

هوا د په وه، بد بویه، زهر جنه
شهباز چیغې کړې په ټول قوت له درده
کاشکې والوزم یو ځلي بیا آسمان ته
کسات وا خلم دخپل زخم له نامرده
خصم کېکاږم دخپل ټټر په وینو
مادر جار کړې اې لذت د نبرده

مار په فکر کې ډوب لاړ ویل یې ښایي
د آسمان ژوند به تر ځمکې ښایسته وي
ور نیږدې شو آزاد باز تې هسې ووې

که دې زړه چېرې پرواز پورې بسته وي
د ژورې درې څنډې ته نيږدې شه
ښايي وي چې په وزرو کې دې ځه شته وي

ځان غورځار که چې آزاد دې شي وزرونه
تا کړي پورته يو ځل بيا نيلي آسمان ته
يوه شېبه په خپل عالم کې ژوندون وکړې
تا اوچت کړي دخيالونو خپل جهان ته
په لړزه شو باز مغرور آوازيې ويوست
په نمجنو تيږو وښويېده پاڼ ته

د پاڼ خوا ته يې وزرونه سره خلاص کړل
يوه ژوره سايې را ښکوده سينې ته
سترگې وځلېدې، ځان يې راگوزار که
لکه تيږه رغړېده ښکته درې ته
بڼې وشکېدې ، وزرې يې شوې ماتې
لاندي ولودوېد دسېلاب خونړۍ خولې ته

سين يې پرې ميځلې ويني بيا يې يو وړ
د ځگونو په کفن کې سمنـــــــدر ته
د درياب څپو دغم په انگـــــازو کې
غږولي دغم ساندې لرو بر تـــــــه
د اوبو برجونه اوښت يو پر بلــــــــه
د شهباز نښه رانغله بيا نظــــــــر ته

مار په پروتې په اوږده فکر کې ډوب شو
دشهباز په مرګ، په مينه د آسمـــــان
بيا يې هسک نيلي ته واړولې ستــرګې
(چې هميش په کې نظر وي سرګردان)
آخر څه ليدل دې مړه شهباز په دې کې
ددې بې پوښه فضا په بېکـــــران ؟

هم جنسان دده په څه وروسته له مــــرګه
غولوي روح وآسمان ته په پـــــرواز
څه شی ګورې دوی هلې، ماهم کوی شوی
چې ځان پوه کمه ددې مينې پــــه راز
کم اوډېر آسمان ته زه هم الوتی شـــــم
دايې ووې يوڅه والـــــوت(لکه باز)

ځان يې تاو که بيا ګوزار شو پاس هواته
دپټارې غوندې وځلېد په لمــــر کې
خزنده کله پيدا دی الوتـــــــه
لا يې خوايې دغه فکر نه وســــر کې
ښکته ولوېده په تيږو خو مړ نه شـــــو
په خندا شو له خپل ځان سره کمـر کې

وې : آسما ن ته دپروا ز جذ به دغــه ده ؟
خندنیو الوتونکو، په لوېـــــــد و کې !
خاورې نه ده پېژند ل يې پکې تنګ دي
لوړ آسما ن ته هځه کړي په الوتـــــو کې
په سره دښته دآسما نکې ژوندون غواړي
خالي ځاي دی بس رڼا په خورېدو کې

ليکن هلته دخوړلو غذا نشتـــــــــــــــه
نه ژوندي تن ته تاټوبی د تـــــــــــکيې
نو دا کبر څه ، رټل دڅه لپــــــــــــا ره
پټوي يې د وحشي هوس لــــــــــمبې
چې خپل عجز دژوندون په کار کې پټ کړي
خندني مرغا ن لري هسي اســــــــرې

نور نو زه ورته وښیاریم... نه غولېـــــــــږم
زه خبریم... ماليد لی دی آسمـــــــا ن...
هلته والوتم، ور جګ شومه په خپلــــــــه
را لوېد ه مې هم ده ځان کړل امتحــــا ن
مګر ما ت نشوم (ژوندی ترېنه بهر شــوم)
لا مې ټينګ شو پخپل ځا ن باندې ایمـــا ن

په هغو چې دغه خاوره گرانه نــه ده
پرېږده و کړي له موهوم سره ژونـــدون
ما پيدا که حقيقت ، زړه بـه کې نږدم
هيځ هيڅکله د مرغانو په لمســـــون
زه له خاورو نه پيدا ، په خاورو پايم
مار چکۍ شو په يوه تيږه په ويـــاړون

ځلېده د نور ځپو لا نـــــدې دريا ب
موج ټکرې لگولې له ســــا حله
دځپو په هيبتنا که غورېــــدو کې
دزړور مارغه ستاينه غږېــــدله
دځپو له گوزارونو لړزېـــــد لې
دساحل ځوړندي تيږي تر کوگله

رېږدېده آسمان د تالنـدې لـه زوره
غږاوه يې دجنگي مارغــــه ســرود
د زړورو لېونتوب او جنون ستــا يـو
د زړورو لېونتوب د ژونــــدون دود
اې زړور شهبازه وينې دې شوې تويې
مگر را به شي يوه ورځ چې دغه رود...

...دا د ستا د گرمو وينو رود يا غي شي
او روښا نه تياره لار شي د ژونـــدون
او په ډېرو زړورو زړو کې ويښ کړي

درنځا او آزادۍ د مينې يـــــــو ن
(سر چې کته حا دثې ته شي سر نه دی)
(مقدس غرور به تل لري جنـــــو ن)

ته خو مړ شوې مگر يا د دې ابدي شـــو
د زړورو په ستاينو ســــــــــرودو کې
لکه يون د آزادۍ او نور پر لــــــــورې
يا ژوندی مثال(په چاره دننگـــــو کې)
د زړورو لېونتوب او جنون ستا يـــــــو !
(يا د گارونه دې ژوندي وي تل په زړو کې)

کابل............
د هسک پر پلاز

که عاشق د آسمانونې هوا باز شـــــه
له خوب وړې خاورې پورته شه پروازشه
د تېوس په تقليد مه کښنه په مـــــــــړزگه
په آسمان دې پلاز وتړه شهباز شـــــه

شهبازي کوڅرې
سسته مځکه دمرچې دباور نـــــه ده
ځاله مه ږده دمېږانو، په تلکـــــــــــه
که در کېږي د همت وزر آزاد کـــــه
څوک ختای شي بې کوڅروتر فلکـه

اې د شپې لا رو یو

توره شپه روانه ده او رېږي بارا نونه
تالنده غورېږي، برېښنا کا ندي غاښ چیچونه
سوړ باد لکه وږی لېوه،
ورېځې لکه ترهند ه رمه ځغلي په غرونه.
باد په زړو دړو غږوي دچیغو ډول،
ونو لېونۍ نڅا سر کړې ده، څرخېږي.
ښکاري دبرېښنا پړقو ته :
بوټي لکه ستړي چرګا ن،
ښکته پورته اچوي وزرونه او ستمېږي.
کوکې د سېلاو، تیا ره دمرګ دورېځو ،
شور د باد، شرنګی او شرها ر د بارا نونو،
ګړز او ګړوز دوچو څانګو،
سام دغرونو،
ازمو یې زغما دپولا دي او زړورو زړونو.

اې زموږ پر سر باندې چاپېره توره هسکه !
څومره چې پر تا باندې پوره وي هومره وس که
وچرموږه غرونه توفا ني یې که،
ولمسوه ورېځې ارما ني یې که ،
زما وطن دپېښنو قهرما ن دی ، قهرما ن ښه دی
زتا ځاله تاټوبی د توفا ن دی، دتوفا ن ښه دی .

اې دشپې لارویو ! تاسي اورئ دغه چیغي،
دا دتوفا ن کریغي ؟
ولې ورته گورئ په سره سینه چې یوسي
دا بې ژبې پسونه په تیاره کې سیلاوونه،
پریوزي په رمه دقهر او کر کې لعنتونه ؟

کا بل ۱۵ ر۴ر ۱۳۵۲

تا ریخ

څه دی ؟ تا ریخ څه دی ؟
یو بها نده ننداړتون دی !
کله توره شپه ، کله رو ښا نه سبا وون دی
کله په پرون کې دسبا مخکینی یون دی
کله دسبا په شونډو ټاپی دپرون دی
کله دفرهاد په زړه کې ټپ دبیستون دی
کله دلیلا په انځور سیوری د مجنون دی
کله په یوه څاڅکي کې دننه یو بدلون دی
کله په نړۍ را چاپېر شوی شوا خون دی
بې له کوم ابهامه دمهال جبري قا نون دی
گوا کې په زما ن کې دا نسا ن حتمي بدلون دی

کا بل گذر گا ه ۲ر۸ر۱۳۴۰

د پښتو ژبې او ادب پیاوړي پالونکي محمد دین ژواک د هجري شمسي ۱۳۵۴ کال په ژمي کې سلیمان لایق ته دلاندي استول شوي شعر پر سر باندې ولیکل:

«دا شعر دافغان اولس انقلابي شاعر رفیق لایق ته ویل شوی دی.

ژواک

۲۰ر۱۱ر۱۳۵۴»

شاعره !

شاعره خوله دې جار شم، دژبې اور که خـــور
نغری سوړ شوی گوره، دمینې شور که نـــور
هله دې مړو زړونو کې، دعشق سر کشه لمبه
بله کړه، بله یې کړه !دا په تا پوردی پـــــــور

ستا تر گرمي واري شم، دغه گرمي خوره که
ستا دسینې په تل کې، یوه نړۍ اور ستـــه اور
ته دمستیو دریاب ، د توفا نونو زانگــــــــو
ستا په ژور نظر کې ، د هیلو کورشته کـــور

نهیلې هیلې ته لار ، دویشېدو و بنیــــــــــــه
دې ماتو خولو ته هنر، دغږېدو و بنیــــــــــه
ډېوه دمینې شوه مړه،په کور تیاره خوره شوه
سپرغو دمینې ته چم، دخورېدو و بنیــــــــــه

تا به په زغرده ویل:«ژوند کې گداز دې وي
ولس لره لاره دې وي،انجام آغـــــاز دې وي
ننگ او غیرت دې وي، یا د گار دتورو دې وي
ژوندي ملت لره ، دغه اعجـــــاز دې وي »

ستا سره خواله ضرور ،ستا سره چــــاره شته
ته خو نظر نظر یې، مله خو دې یاره شــــــته
د ولس باور دې مل دی، دځوان ویسا په تـــا
ستا دمغزو په ولو کې ، هدف ته لاره شتـــه

ستا تر قلم لوگی شه ، دا دهنر تاجـــــــــران
ستا تر نظر قرباني،دا سوداگر شاعـــــــران
ته په پیچلیو لارو، دشو گیرونو ویانــــــد
تا نه رڼا اخلي ،د تیـــــارو لارو روان

دجار قلم را اخله ، مینه توده کړه تـــوده
رگونه سست بنکاري، هڅه سړه ده سړه
دغه دمینې کور گی، درنه بې مینې نشـــي
د مړو رگو په تل کې، تونده لمبه شه لمبه

ژواک صاحب ته ځوابي شعر

گوره شاعره

گوره شاعره، تا ستا یلی یمه
زه دستا یلو نه یم
دیا دولو نه یم.

زه یو اسیر یم، اسیر
د تدبیرونو اسیر
د ځنځیرونو اسیر،
زوړ بندیوان په نوې بڼه غاښ چیچونه کوي
موږ ته گواښونه کوي
په تیاره شپه کې په لارویو یرغلونه کوي
زه ورته گورم .
زه ورته گورم، رنې سترگې مې سیلونه کوي
لاس مې تړلي،
خوله مې بنده،
یو بې دمې شاعر،
یو دزړو منسوخو شویو قدرتونو اسیر
د ځنځیرونو اسیر
او دخپلو ملونو اسیر.

ما دلایق یه نوم کې ،
ددې سر کشې نامنونکې ککرۍ لپاره،
دټول جهان له رنگنیو څو گلونه جوړ کړه،
په دې گلونو کې مې خپله خود خواهي ونغښته،
له دې ترکیبه مې یو څو تاوده شعرونه جوړ کړه
په ځان عاشق شوم
دغه ځان ته مې عرشونه جوړ کړه
غلط مین شوم
خپلو پښو ته مې دامونه جوړ کړه،
نوزه لا پخوا یم ښویېدلی
ښویوې مې ولې ؟
دا شرموې مې ولې ؟

زه که شاعر یم ، که سا حریم
داورونو نه یم
ما تش کاغذ کې داورونو سنگرونه جوړ کړه،
ماله شعرونو او حرفونونه پوڅونه جوړ کړه،
په ترانو کې مې مزدور ته جنتونه جوړ کړه ،
خولا تراور لاندې مرچل ته روان شوی نه یم
څا څکی یم، څا څکی
توفان شوی نه یم !
زه لا دخلکو په ننگو کې قربان شوی نه یم !!!

زه غواړم ټولو ته ځان لوڅ کړم او په خلاصه ژبه
دزيار ا يستونکو مخکې
له خپله ځانه سره جنګ و کړم،
له ځانه ووزم او په خلکو باندې ننګ و کړم ،
بيخي آزا د شم ، آزاد
دا سي آزا د شم ، چې په کشلې توره
د کبر جن شعر په عرش باندې غور ځنګ و کړم ،
نو ستنوې مې و لې
او زما له ساړه رغلي نه ولي ولي
دزر دشت اور غواړې
رسوا کوې مې ولې
او دا شرموې مې ولې ؟

که زه مضبوط شومه،
تکيه شوم
او جلا نشوم ،
په توفانونو کې لار ورکی او خطا نشوم،
دلوی ارمان لپاره
دسره انسان لپا ره
په تيرېدونکو سرو شپو کې وار خطا نشوم،
او دزيا را يستونکو له سنګره را په شا نشوم
بيا به دپر خي څاڅکی نه يمه توفا ن به يم
نوی جها ن به يم

که توفان نشوم، جهان نشوم
یوه قطره خو به شم
د اوږده فصل دانسا ن یوه نقطه خو به شم
یوه ا سره خو به شم
دسختو لارو د کاروان یوه نغمه خو به شم
دجنگیالیو یوه ناره خو به شم
له خپله ځانه خو به ووزم ، وارسته خو به شم ؟
ځکه دې څا څکی شم !
څاڅکی دې شم، شم دې
خو څا څکی دتوفان دې شم !!
له لوی دریاب سره به یو شم او روان به شم
جز د جهان به شم
دخلکو لار کې به منظور شم او قربا ن به شم
خو لا تر او سه پورې
زه یو ا سیر یم ، ا سیر
دتدبیرو نو اسیر
د ځنځیرو نو اسیر !!!

کابل ۲۹ر۱۱ر۱۳۵۴

د محبوب شاه سنګر ډالۍ شوی شعر

اور ژبي شاعر ملګري لايق ته:

زړه ته تر هر چا را نيږدې شاعره
يه دسپېڅلې عقيدې شاعره
زه درته څو دزړه خبرې لرم
سرې، تودې ،خوږې، ترخې شاعره

ته خو شاعر يې دغمونو شاعر
دبېوزلانو د رنځونو شاعر
دزيار ايستونکود ربړونو شاعر
د کړيکو، چيغو، فريادونو شاعر

ته د هوډونو او ننګونو شاعر
زموږ دشخړو او رزمونو شاعر
ته د تاريخ دترخو ما تو ګواه
ته دبرمونو پرتمونو شاعر

زه او ته دواړه بېد ياني بو تې يو
اغزي پرست يو ، ګلپرست نه يو
موږ له هر څلي نه بت نه جوړوو
موږ بت شکن يو، بت پرست نه يو

ته د بېد یا په ساړه زړه کې کرې
د راروان ژوندون تاوده تخمونه
زه هم دې شاړو ته او به سیخوم
چې زرغونه شي ستا دلاس ګلونه

آ خر به و خوځي ویده بادونه
په بدمستۍ په وطن باندې
آ خربه و سپېرې ببوزلې غوټۍ
سور لمر به خور شي په چمن باندې

لاره اوږده ده ، کړلېچونه لري
خو ته په منلو کې ستو مان نه یې
پښې دې یوولړې د سارا ډ برو
خوته په مخ ځې پښېما ن نه یې

واوره زما دا پښتني خبره
شاعره ځو به ، خو په مخ به ځو
که په لېمو او په خا پوړو تګ شي
ځان به منزل ته خا مخا رسوو

ته چې لوی غم لرې ، لوی زغم لرې
دلویې لارې تګ لوی زغم غواړي
تا دا کچني غمونه ، نه غموي
ستا پهلوان زړ ګی، لوی غم غواړي

ته چې دوینو په لړلې لار ځې
له خپل هدف څخه مخ نه تاوه وې
د قربانۍ په وخت کې جګې جګې
دا په تا پوردی مابه نه هېروې !

جلال آباد ۵ر۶ر۱۳۵۶

داد ب او سیا ست د ډ ګر خوارږه ملګري محبوب شاه سنګر ته ځوابي شعر :

محبوب سنګر ته

بیا دختیځ دنندارو له لورې،
دلوړو څوکو د سرو شویو کنا رو له لورې،
دجنګیالو له لورې،
زموږ د خلکو له سنګره آوازونه راځي
سره دریا بونه راځي.
ما لا پخواوې: دمړه شوي تناره له ایرو
او دپلرو له سرو شویو رغلو،
دیوې ژوندۍ سپرغۍ له لورې
دعشق دتبې په شان،
نویو رغلو ته پیغامونه راځي

او د بلبلو لپاره
نوي بڼې ته داورونو دریا بونه راځي.

ما لا پخوا وې چې زموږه مور به
نوي زمن وروزي
دوی به د ګلو پر ځای
د نازولو پر ځای
لمرو وهلي سپاندې
اودغرو رغونو دوحشي بوټو چمن وروزي.

ما لا پخوا وې چې په تورو شپو به
او دتیا رې په غلو به،
په ورکو لارو، سړو د ښتو،
ویدو شویو غرو به:
روڼ او آزاد او طلایي لمر یرغلونه وکړي،
وطن به ونا څي تاریخ به یې سیلونه وکړي.

ما لا پخوا وې: دا لوېدلي کسان
دا ګرېوان څیري، ببر شري، خوړل شوي کسان
دا درنځونو زمن،
د مرضونو زمن،
دا د باجونو، بېګارونو، تاوانونو زمن
دغه دلوږي، سپکاوي او کړاوونو زمن
دا دغمونو زمن.

دا به ژوندي شي ،
دا به وخاندي او ښاد به شي،
دابه راویښ شي، دا به پا څي او آزادبه شي .

دغرو له شانه طلايي تارونه
په تورو وربځو او په څو کو باندې
دراختونکې لمر شغلې خوروي ،
په تورو تالو، سرو پر ښو باندې
سرې پلوشې خوروي ،
ځکه د تا سي شاعر
د اور د خدای مخې ته
دهر کلي لپاره
اورغور ځوونکې ترانې خوروي !

کابل۲۰ ر٦ر ۱۳۵٦

د اکتوبر د انقلاب د شپېتم تلین په هر کلي کې

سپېدو ته

سپېدو ، سپېدو، سپېدو !
په تیارو غرو کې د رڼا د خورېدو سبېدو
په وطنپال زړه کې درزم او حماسو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

یه د غمجنې شپې برستنه کې ویدو سپېدو
یه د آسمان توره کاسه کې د شیدو سپېدو
یه تورو لړو کې د لمر دخندېدو سپېدو
د آزادۍ د خورېدو سپېدو
لمنې سرې کړه !...

لمنې سرې کړه، دا تیارې لمنې
دا یخ وژلې، دا بې روحه، دا سړې لمنې
دوحشي غرونو ویدوونکې بې اسرې لمنې
پېړۍ پېړۍ دجگو څوکو سړو سیوروته پرتې لمنې
شاعرو سترگو ته ښکاره کړه دا سپېرې لمنې
چې ستا په وړانگو کې سرې شوې لکه سرې لمنې
اې دانسان دوینښېدو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

ته چې را خېژې دتيارې ښمنتنان ورک شي، ورک
د رڼايي دښمنان ورک شي ورک،
دا چيرو ونکې دېوان،
دا دانسان په وينو روږدي لېوان ،
دا دتيارو حاکمان،
دا د نړۍ او سمړيتوب او دوطن غليمان ورک شي، ورک
اې دنړۍ دويښېدو سپېدو
د امېدو دترانو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

ته چې را اوړې د آسمان په کنارو سپېدو
يا سمړې وربځې تودوې په سرو لمبو سپېدو
يا سينه سرويې دباميان په مړو ايرو سپېدو
يا ننه باسي نوې سا په هديرو سپېدو
يا دوطن په غم لړليو سردرو سپېدو
زه درته گورم ...
... زه درته گورم ننداره دې کوم
ستا دراتلو ، دپلنېدو ، دلمرېدو سپېدو
د برېدو سپېدو
سپېدو، سپېدو، سپېدو !

شپه که تياره ده وېروونکې نه ده
داوږدو لارو ـ لاروو ته ځورووونکې نه ده

کړه وړه ده ، توفاني ده، خو د لورې ور کوونکې نه ده
یه خا مخا په تیارو غرو د پلنېدو سپېد و
زموږ آسما ن ته د سره لمر د را ختو سپېد و
سپېد و، سپېد و، سپېد و !

ګوره د لمر ګلونه، ګوره دلمر ګلونه
آ سما ن سره کړي دسحر ګلونه،
له ورا یه ښکاري چې غوړېږي لر و بر ګلونه
د سبا وون په سرو وریځو کې دلمر ګلونه
د پاڅېد نو، یرغلو نو اوظفر ګلونه
د ځنځیرو دما توونکې اکتوبر ګلونه
ګوره د لمر ګلونه ،
ګوره د لمر ګلونه !

ها غه دي وغوړېد ل ،
ها غه دي وغوړېد ل ،
ماته یې عطر راځي،
زه یې رنګونه وینم ،
اې دګلونو رنګووو سپېد و
دا کتوبر دخورېد و سپېد و
سپېد وو سپېد و ،سپېد و !

کا بل ۱۶ر۸ر۱۳۵۶

دا شعر د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند ځورلسم تلین ته چې گوند یا ن یې د وحدت تلین بولي، بخشل سوی دی.

زیری

زېری، زېری، زېری چې سینونه سره یو شوو
ځمکه سره یوه شوه، او چت غرونه سره یو شوو
پورته په آسمان کې تندرونه شره یو شوو
ښکته په لښکر کې سنگرونه سره یو شوو
متې او منگولې او لاسونه سره یو شوو
زړونه، دماغونه، ځگرونه سره یو شوو
هیلې، امیدونه او عشقونه سره یو شوو
فتحې سره یو شوې، شکستونه سره یو شوو
وخاندئ ملگرو
وخاندئ ملگرو

ځکه سره یو شوو، ارمانونه سره یو دي
زموږه باورونه، ایمانونه سره یو دي
لاره سره یوه ده، منزلونه سره یو دي
تورې او ننگونه، غیرتونه سره یو دي
تالندې، برېښناوې، توفانونه سره یو دي
زموږه زولنې او زندانونه سره یو دي
زموږه ځنځیرونه او دارونه سره یو دي

زموږه په مرګونو کې قبرونه سره یو دي
زموږه په بزمونو کې جامونه سره یو دي
پورته کړئ جامونه
پورته کړئ جامونه

راشیه ملګرو چې جامونه سره جګ کړو
راشئ په مرچه کې آوازونه سره جګ کړو
خلکو ته ورننوزو لاسونه سره جګ کړو
وخوځو په غرو کې غیرتونه سره جګ کړو
لاړ شو کارخانو ته غضبونه سره جګ کړو
خلک او وطن او هدفونه سره جګ کړو
کلي او کیږدۍ او کنډرونه سره جګ کړو
پښې سره مضبوطې کړو، سرونه سره جګ کړو
جار شو یو تر بله ، بیرغونه سره جګ کړو
داده زموږ لاره
داده زموږ لاره

پرېږدئ چې د خلکو آوازونه سره یو شي
پرېږدئ چې سرکشه دریابونه سره یو سي
پرېږدئ چې بادونه سېلاوونه سره یو شي
منډې سره یو شي ، یرغلونه سره یو شي
وریځې او باران او تندرونه سره یو شي
ماتې سره یو شي ، ذلتونه سره یو شي
پرېږدئ چې ننګونه او شرمونه سره یو شي

زموږ دزړو دننه سره اوروته سره یو شي
دغه ناصور شوي پرهارونه سره یو شي
وینه سره یوه شي ، او رگونه سره یو شي
دادی زموږ عزم
دادی زموږ عزم

داد کړاوونو، عذابونو ، بېماري وطن
دا ددروېزو ، دمحتا جيو او خواري وطن
دا دبدناميو، ذلتونو او خدري وطن
دغه د دېوانو او بلاوو او پېري وطن
دغه دمرگونو ، تباهيو او تبري وطن
دا دبدخشان او کندهار او دهري وطن
دا به گلستان شي د کارگرو دبري وطن
دا به ښکلی کور شي د ولسونو د وروري وطن
گوا کې د خلاصون او آزادۍ او سروري وطن
موږ به بريالي شو
موږ به بريالي شو

هر چېرې چې يا ستيه ملگرو په ملکونو کې
کليو ، کروندو کې، په درو يا په ښارونو کې
يا د انقلاب دسرغندوی په سنگرونو کې
يا دا ستبداد دزندانو په تورو خونو کې
زېری مې در باندې توره يو شوو په ننگونو کې
يو شوو په ننگونو کې او يو شوو په جنگونو کې

لوړ مو شوو سرونه دننگیالو په سرونو کې
وم ځلېده توره د تور زنو په صفونو کې
جګ مو سور بیرغ شو د کارګرو په ګوندونو کې
دا زموږ ارمان و
دا زموږ ارمان و

کابل ۱۰ ر ۱۰ ر ۱۳۵۶

د کتاب فهرست

موضوع .... مخ

ـ د نور محمد تره کي یاددا شت ....

.ـ د اطلاعاتو او کلتور دوزیر یاددا شت ....

ـ د امین افغانپور سریځه ....

ـ راتلونکو ته.....................................

ـ وطن ته..

ـ خلکو ته ....

ـ دخودۍ یون ....

ـ دپسرلي آواز ....

ـ دنجونو مینه.......................................

ـ ساقي ته ....

ـ داوطن به ښکلی شي ....

ـ آزاد پرواز ....

ـ گونګ شوي فریادونه ....

ـ انساني چیغه......................................

ـ د مبارزې سر ....

ـ زموږ وطن به آزاد شي..............................

ـ داغزیو لار ....

ـ زما انتخاب ....

ـ دخلکو غیرت ....

ـ د لمر جونگړه ....

ـ دښځو جال ....

- نوی یون ....
- د زمان څرخ ....
- د امید زرینې وړانګې ....
- د ژوند قصه..........
- زمان تښتي ....
- اغزي او ګلونه ....
- کمزورې رڼا ....
- حرکت ....
- د پېړیو په بهیر کې ....
- زه به تر څو ژاړم ....
- دوینو لار ....
- دعشق برخه ....
- دا دځمکو غل ....
- دعشق سندرې ....
- زما تندی ....
- ګربت او تپوس ....
- زما شعر ....
- نوی عاشق ....
- جوالي ته ....
- انسان اسیر دی ....
- ښځه ....
- دعشق زور ....
- فریادي نفس ....
- زما شپه او ورځ ....

- درزمونو پر لور ....
- دبوسې سوال ....
- دجنګ سنګر ....
- د رسوايي شوق ....
- زموږ ژوند ....
- دمينې نا کردې ....
- که حسن نه وای ....
- مرور يار ته ....
- دتوفان بچی ....
- خوني سترګې ....
- انقلاب را روان دی ....
- غزل ....
- ګرداب ....
- شاهدان پرغلو ....
- د اوښکو سېلاب ....
- لندنی ټوپی ....
- د ښځې ژړا ....
- رهبر ....
- غزل ....
- د رستم لار ....
- خراباتي پردېس ....
- پيغام ....
- غرونه او سلامونه ....
- د جاپان سباوون ....

ـ انتخاب ....
ـ ما هېر کړه ....
ـ اې زما ورانه وطنه ....
ـ ما یا کوفسکي په مسکو کې ....
ـ قلندر شاعر ....
ـ دسبو غوټه ....
ـ له زمانې سره يو ځای ....
ـ بو لله په پسرلي کې ....
ـ بولله دوطن په پرتم او ماتم کې ....
ـ د زردشت دښار پسرلی ....
ـ وطن ته ....
ـ د پولادو زړه ....
ـ وطن ته ....
ـ تېر شوی بهار ....
ـ کله چې ونړېږي تور قصرونه ....
ـ دپښتون برخه ....
ـ دځوانۍ لمبې ....
ـ ځوان ته ....
ـ د سبا هیله ....
ـ ملګروته ....
ـ سرې وریځې ....
ـ د آسمان بدل رنګ ....
ـ دا به څوک وي ؟ ....
ـ يادونه او درمندونه ....

- کله چې رڼا تېره شي ....
- سيلاني بزګر ....
- تا يا دومه ....
- د يتيم برخه ليک ....
- دا د پکتيا غرونه ....
- جاپانۍ نجلۍ ....
- دخاورې او خلکو پر لور ....
- ملګروته ....
- غر ونړېده ....
- نوی آهنګ ....
- د پښتانه تقدير ....
- دبخت لوبه ....
- دا پښتون ....
- د وطن بڼه ....
- د سر شيندل ....
- د مردۍ نښه ....
- د زيار ايستونکو لښکر ....
- پسرلی راروان دی ....
- دشهيد شوې اتل په يادو ....
- پاڅېږه وطنه !............................
- اې دنوي عصر باده ....
- رښتيني مينه ....
- دا وطن ....
- دشهباز سرود..........................

- دهسک پر پلاز ....
- شهبازي کوڅرې ....
- اې دشپې لارویو..........
- تاریخ ....
- شاعره ....
- گوره شاعره ....
- اور ژبې شاعر ته ....
- محبوب سنگر ته ....
- د سپیدو هر کلی..........
- زیری ....